

Εισήγηση Συνδιάσκεψης Αναμέτρησης ΟΝΚΑ, Απρίλιος 2026

Εισαγωγή

Η επερχόμενη συνδιάσκεψή της Αναμέτρησης τον Απρίλιο του 2026 φιλοδοξεί να ανοίξει μια συζήτηση για την Αριστερά σήμερα: τον ρόλο και τα καθήκοντά της, τη σημασία της ρήξης και του μεταβατικού προγράμματος, καθώς και την προοπτική της συνολικότερα στη χώρα τα επόμενα χρόνια.

Στο πλαίσιο αυτό, η Αναμέτρηση φιλοδοξεί να παράξει πολιτικό λόγο πάνω στον οποίο θα βασίσει την εξωστρέφειά της, αλλά και που χρειάζεται περαιτέρω εξειδίκευση και επεξεργασία, ώστε να μπορεί να εκφράζει και να συνδέεται με τις αγωνίες των λαϊκών τάξεων και των καταπιεζόμενων κοινωνικών ομάδων. Μια τέτοια πολιτική στρατηγική δεν μπορεί προφανώς να παραχθεί ούτε «από τα πάνω», ούτε «εν κενώ αέρος». Δεν επιδιώκουμε απλώς να εκπροσωπούμε τις λαϊκές τάξεις και όσους στερούνται δικαιωμάτων και ελευθεριών, αλλά να δημιουργήσουμε εκείνο το πλαίσιο όπου η πολιτική συμμετοχή θα είναι προσβάσιμη σε κάθε άνθρωπο, και ο πολιτικός λόγος και η πολιτική γραμμή θα παράγονται από τα κάτω και μαζικά.

Τέλος, τα παραπάνω εντάσσονται στη διαδικασία συγκρότησης της Πολιτικής Κίνησης (ΠΚ), μαζί με πέντε ακόμα δυνάμεις της ανατρεπτικής Αριστεράς (ΑΠΟ, ΔΕΑ, ΚΕΜΑ, Μετάβαση, Ξεκίνημα), προχωρώντας ως υπό συγκρότηση κίνηση της ριζοσπαστικής και κομμουνιστικής Αριστεράς στην Ελλάδα.

Κεφάλαιο 1: Στοιχεία διεθνούς και εγχώριας συγκυρίας και υπερσυγκυρίας

Τα δομικά όρια του καπιταλιστικού συστήματος, όπως εκφράζονται σήμερα

Η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 αποτελεί ορόσημο για την εποχή στην οποία ζούμε. Σηματοδοτεί όχι απλώς μία νέα κρίση με όρους υπερσυσσώρευσης¹ για το καπιταλιστικό σύστημα, αλλά και τα όρια των εργαλείων με τα οποία επιχείρησε το σύστημα να διαχειριστεί την προηγούμενη μεγάλη κρίση που διήλθε, αυτήν της δεκαετίας του '70.

Για τις ώριμες καπιταλιστικές οικονομίες, αυτό που τις χαρακτηρίζει κατά κύριο λόγο σήμερα είναι η στασιμότητα. Στασιμότητα τόσο σε ονομαστικό επίπεδο, ιδιαίτερα για τις χώρες του “σκληρού πυρήνα” της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και σε επίπεδο παραγωγικότητας, τεχνολογικής αιχμής, βιομηχανικής ανάπτυξης. Ειδικά στην Ελλάδα, αυτό μεταφράζεται σε πτώση του βιοτικού επιπέδου για την κοινωνική πλειοψηφία, κάτι το οποίο αποτυπώνεται και στη δημογραφική εξέλιξη. Ο άλλοτε ευνοϊκός για αυτές παγκόσμιος καταμερισμός εργασίας, που σχετίζεται και με την άνοδο και την πτώση της αποικιοκρατίας, φαίνεται σταδιακά να μεταστρέφεται. Ενώ οι οικονομίες αυτές βρίσκονται σε φάση αποβιομηχάνισης και αύξησης του τριτογενούς τομέα, αναπτυσσόμενες οικονομίες, με πιο χαρακτηριστική την περίπτωση της Κίνας, αναλαμβάνουν σταδιακά όχι απλώς να παράγουν και να προμηθεύουν τον “αναπτυγμένο” κόσμο με πρώτες ύλες και αγαθά χαμηλής προστιθέμενης αξίας, εξαρτημένες από την τεχνολογία και τις επενδύσεις της “Δύσης”, αλλά να παράγουν πλέον τη δική τους τεχνολογία και τα δικά τους αγαθά υψηλής προστιθέμενης αξίας, μεταβάλλοντας σταδιακά τους συσχετισμούς στον παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας.

Η στασιμότητα όμως αυτή δεν έχει να κάνει με κάποια “κακή συγκυρία”. Αποτελεί δομικό συστατικό του ίδιου του καπιταλιστικού συστήματος. Ο ίδιος ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και η καταστροφή κεφαλαίου που αυτός προκάλεσε αποτέλεσαν, για την αστική τάξη των ΗΠΑ, αλλά και ολόκληρου του ώριμου καπιταλιστικού κόσμου, το “καύσιμο” στη μηχανή της ανάπτυξης και συσσώρευσης κεφαλαίου, κατά τις δεκαετίες που ακολούθησαν. Προκειμένου να αναπαραχθεί και να συσσωρεύσει κεφάλαιο, ο καπιταλισμός απαιτεί ρευστό κεφάλαιο προς επένδυση, διαθέσιμους παραγωγικούς συντελεστές (κεφάλαιο-εργασία-γη) και αγορές-ζήτηση για τα αγαθά που θα παράξει. Ο πόλεμος και η διαδικασία ανοικοδόμησης που ακολούθησε του προσέφεραν και τα τρία. Για δεκαετίες κατάφερε να διατηρήσει μια συνθήκη αύξησης τόσο της κερδοφορίας του κεφαλαίου, όσο και του πραγματικού εισοδήματος της εργατικής τάξης. Η μετάβαση από τον μεταπολεμικό καπιταλισμό και την κρίση του '70 στον χρηματιστικό καπιταλισμό δεν προκύπτει από μια «απορρύθμιση που ξέφυγε», αλλά από τη δομική κρίση του μεταπολεμικού καθεστώτος συσσώρευσης, στα τέλη της δεκαετίας του 1960. Η κρίση αυτή εκδηλώθηκε ως κρίση υπερσυσσώρευσης και κερδοφορίας, αποτέλεσμα, σε μεγάλο βαθμό και της ενίσχυσης της διαπραγματευτικής δύναμης της εργασίας, της ανόδου των μισθών και της διεύρυνσης του δυτικού κοινωνικού κράτους. Η χρηματιστικοποίηση που αρχίζει και αναπτύσσεται – ενώ προϋπάρχει από την αρχή του καπιταλισμού – από την δεκαετία του '80 και μετά, αναδύεται ως στρατηγική αναδιάρθρωσης του καπιταλισμού, μέσω της οποίας το κεφάλαιο αποκαθιστά την κερδοφορία του, ενώ παράλληλα διατηρεί τεχνητά την ζήτηση μέσω της πίστωσης, όχι

¹ Κρίση κατά την οποία το κεφάλαιο δεν μπορεί να αποσπάσει αρκετή υπεραξία, τέτοια ώστε να αναποκρίνεται στο βαθμό συσσώρευσης του.

εγκαταλείποντας την παραγωγή και προσφεύγοντας στη χρηματιστηριακή σφαίρα, αλλά επιβάλλοντας σε αυτήν χρηματοπιστωτικά κριτήρια (απόδοση για τους μετόχους, αξιολόγηση μέσω αγορών, δείκτες μόχλευσης). Οι χρηματοπιστωτικές φούσκες, που από κάποιο χρονικό σημείο και μετά αυξάνεται η συχνότητα τους σε αυτό το πλαίσιο, δεν αποτελούν ανωμαλίες, αλλά κανονικές μορφές υπερσυσσώρευσης χρηματικών αξιώσεων επί μελλοντικής υπεραξίας: συμπυκνώνουν, δηλαδή, προσδοκίες κερδοφορίας που λειτουργούν πειθαρχικά πάνω στην εργασία και επιτρέπουν, όταν καταρρέουν, τη βίαιη καταστροφή κεφαλαίου και την επαναρύθμιση υπέρ των ισχυρότερων τμημάτων του.

Αυτή η εξέλιξη έχει σαφείς πολιτικές συνέπειες, οι οποίες εντάσσονται στη νεοφιλελεύθερη διακυβέρνηση. Το κράτος δεν αποσύρεται, αλλά αναδιαρθρώνεται ώστε να εγγυάται τη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών, να προστατεύει την αξία των τίτλων και να επιβάλλει δημοσιονομική και κοινωνική πειθαρχία. Η χρηματιστικοποίηση μετατρέπει το δημόσιο χρέος, τους δημοσιονομικούς κανόνες και τις αγορές κεφαλαίου σε μηχανισμούς άσκησης εξουσίας, μέσω των οποίων περιορίζονται οι κοινωνικές δαπάνες, αποδυναμώνονται τα εργατικά δικαιώματα και παρουσιάζονται οι πολιτικές λιτότητας ως «αναγκαίες» και «ουδέτερες». Έτσι, οι φούσκες και οι κρίσεις τους δεν αντιφάσκουν με τον νεοφιλελευθερισμό, αλλά αποτελούν στιγμές μέσα από τις οποίες εδραιώνεται η ηγεμονία του κεφαλαίου, νομιμοποιώντας αυταρχικές μορφές οικονομικής διακυβέρνησης στο όνομα της σταθερότητας των αγορών.

Πολιτικές προεκτάσεις της στασιμότητας στο εσωτερικό των κοινωνιών

Η εξασθένηση της δυνατότητας των ώριμων καπιταλιστικών οικονομιών να παρέχουν στους πολίτες τους την ευημερία που παρείχαν τις προηγούμενες δεκαετίες σημαίνει την εμφάνιση ρωγμών στα κοινωνικά και πολιτικά συστήματα αυτών. Το φιλελεύθερο ιδεολογικό οικοδόμημα, που υποσχόταν διαρκή κοινωνική ανέλιξη και βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, τόσο για τις λαϊκές τάξεις, όσο και για το κεφάλαιο, με εγγυητή το αστικό κράτος και την αστική κοινοβουλευτική δημοκρατία, φαίνεται να χάνει σταδιακά την αξιοπιστία του, ιδιαίτερα στα μάτια των κοινωνικών εκείνων τμημάτων που νιώθουν να πλήττονται υλικά, λόγω των μεταβολών που συντελούνται, τόσο σε τοπικό, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η αξιοπιστία των παραδοσιακών αστικών πολιτικών δυνάμεων, σχηματικά της σοσιαλδημοκρατίας και της χριστιανοδημοκρατίας, που για δεκαετίες όρισαν εαυτούς ως τους εγγυητές των κοινωνικοπολιτικών συστημάτων των ώριμων καπιταλιστικών οικονομιών, καθώς και των κερτομένων που υποτίθεται πως αυτά παρέχουν, φαίνεται να κλονίζεται σοβαρά. Δεκαετίες νεοφιλελεύθερων πολιτικών, που όχι μόνο υποβαθμίζουν το βιοτικό επίπεδο της κοινωνικής πλειοψηφίας, αλλά υπονομεύουν συστηματικά και προοδευτικά, τα συλλογικά δικαιώματα των εργαζόμενων τάξεων, συνδυαστικά με την αδυναμία πλέον του κυρίαρχου καπιταλιστικού συστήματος να παρέχει στις εργαζόμενες τάξεις της Δύσης την κοινωνική ανέλιξη και αύξηση του πραγματικού εισοδήματος που παρείχε κάποτε, εγγυόμενο παράλληλα και την διαρκή αύξηση των ποσοστών κερδοφορίας των κυρίαρχων καπιταλιστικών τάξεων, έχουν παράξει μια συνθήκη σταδιακής απονομιμοποίησης των παραδοσιακών πολιτικών δυνάμεων και κρίσης εκπροσώπησης.

Όσο η συνθήκη αυτή φαίνεται να βαθαίνει στο εσωτερικό των ώριμων καπιταλιστικών κοινωνιών, τόσο φαίνεται σταδιακά να μετασχηματίζεται και το υπόδειγμα ασκούμενης πολιτικής εντός των κοινωνιών αυτών, από τις κυρίαρχες τάξεις. Η διευθέτηση των συσχετισμών της ταξικής πάλης (αυτό που σχηματικά αποκαλείται “κοινωνικό συμβόλαιο”) ανατρέπεται, με τα αστικά κράτη να γίνονται όλο και πιο αυταρχικά προς το εσωτερικό τους, τους παραδοσιακούς μηχανισμούς απόσπασης κοινωνικής συναίνεσης να αδυνατίζουν, και το αστικό κράτος, μέσω

τόσο των ιδεολογικών μηχανισμών του όσο και της ασκούμενης πολιτικής του, σε ζητήματα όπως η μετανάστευση και οι πολεμικοί εξοπλισμοί, να στρέφεται όλο και περισσότερο στην παραγωγή εθνικιστικών και σωβινιστικών ιδεολογικών κατασκευασμάτων, προκειμένου να θωρακίσει εκ νέου το οικοδόμημα του.

Τα ιδεολογικά αυτά κατασκευάσματα, που πηγάζουν από την “ψυχή” του αστικού κράτους και του καπιταλιστικού συστήματος, και επανέρχονται τώρα στην επιφάνεια με πιο επιθετικό τρόπο, στρώνουν με τη σειρά τους το έδαφος και για την άνοδο της ακροδεξιάς. Μιας ακροδεξιάς, που φλερτάρει πλέον ανοιχτά, τόσο με την αστική τάξη, ως ο επόμενος διαχειριστής του καπιταλιστικού συστήματος, και εγγυητής της δομικής συνέχειας του, όσο και με πλατιά τμήματα των λαϊκών τάξεων, επενδύοντας στη κοινωνική απογοήτευση τους, λόγω της αποτυχίας του συστήματος να συνεχίσει να παρέχει αυτά που κάποτε παρείχε, όσο και της κοινωνικής ανασφάλειας, για έναν κόσμο που μεταβάλλεται.

Ιδιαίτερη αξία έχει όμως να σταθούμε και στον ιστορικό ρόλο της σοσιαλδημοκρατίας και της αριστεράς σε αυτό το πλαίσιο. Η σοσιαλδημοκρατία, από τον ιστορικό της συμβιβασμό, ήδη από πριν την έναρξη του α’ παγκοσμίου πολέμου, την προσχώρηση της σε μία λογική “εθνικής πολιτικής” και την εγκατάλειψη της στρατηγικής σύγκρουσης με την αστική τάξη, στα πλαίσια της επιδίωξης της για “βελτίωση των όρων διαβίωσης της εργατικής τάξης εντός του καπιταλιστικού συστήματος και σε σύμπνοια με την αστική τάξη, μέσω μεταρρυθμίσεων”, αποτέλεσε επί της ουσίας έναν από τους βασικούς πυλώνες του συστήματος, κατά τις δεκαετίες που ακολούθησαν, μέχρι και την κρίση του 2008. Με αυτόν τον τρόπο, συνέβαλε καθοριστικά στον στρατηγικό εγκλωβισμό της εργατικής τάξης και του εργατικού κινήματος τον 20ο αιώνα, αλλά και στην ήττα που αυτά βιώνουν σήμερα. Αυτό που επίσης έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι ο ρόλος της σοσιαλδημοκρατίας στην περίοδο του μεσοπολέμου, με την αδυναμία της να συνομιλήσει με τα προβλήματα των φτωχότερων στρωμάτων και κατα συνέπεια το άνοιγμα το δρόμου προς τον ακροδεξιό λαϊκισμό.

Από την άλλη, για την αριστερά, ο 20ος αιώνας έθεσε βαθιά στρατηγικά ερωτήματα, τα οποία φέρει μαζί της, αναπάντητα, και στον 21ο. Η ρήξη με τη σοσιαλδημοκρατία στις αρχές του προηγούμενου αιώνα θα διαμορφώσει μια νέα αντικαπιταλιστική, επαναστατική και διεθνιστική ταυτότητα, εκπεφρασμένη σε διεθνές επίπεδο μέσω της 3ης Διεθνούς και σε εθνικό μέσω των ευρωπαϊκών ΚΚ, με τον ρόλο του ΚΚΣΕ καθοριστικό στην εξέλιξη τους. Η υιοθέτηση μιας γραμμής ειρηνικής συνύπαρξης και κοινώς αποδεκτών σφαιρών επιρροής μεταξύ Μόσχας και καπιταλιστικής ευρώπης, μετά το τέλος του Β’ΠΠ, θα επηρεάσει σημαντικά τα ευρωπαϊκά κομμουνιστικά κόμματα, θέτοντας εκ νέου ερωτήματα σε σχέση με το στρατηγικό τους ρόλο εντός καπιταλιστικών κοινωνιών. Εγκαταλείποντας, επί της ουσίας, την πρότερη γραμμή της 3ης Διεθνούς και, παράλληλα, συμβάλλοντας καθοριστικά στην κατάκτηση σημαντικών συλλογικών δικαιωμάτων εντός των κοινωνιών που αναπτύσσονται, τα μεγάλα ευρωπαϊκά κομμουνιστικά και εργατικά κόμματα, μέσω της εκλογικής και συνδικαλιστικής επιρροής τους, έφτασαν να διαπραγματεύονται εμμέσως πλευρές του “κοινωνικού συμβολαίου” εντός των καπιταλιστικών ευρωπαϊκών κοινωνιών, σε μία φάση που ο καπιταλισμός είχε “περιθώρια να δώσει” στην εργατική τάξη. Η γραμμή αυτή θα μετατρέψει πολλά εξ αυτών, επί της ουσίας, σε πυλώνες του μεταπολεμικού δυτικού οικοδομήματος και του πολιτικού του συστήματος, στα χρόνια της καπιταλιστικής άνθισης, και παράλληλα θα συμβάλει στη διαμόρφωση μιας νέας ταυτότητας στους κόλπους του κομμουνιστικού κινήματος, αυτής του ευρωκομμουνισμού.

Το ρεύμα του ευρωκομμουνισμού επηρέασε και επηρεάζει καθοριστικά την ευρωπαϊκή αριστερά, στο μεγαλύτερο μέρος της, έως και σήμερα. Ο στρατηγικός εγκλωβισμός στη γραμμή

του ρεφορμισμού που εν τέλει παρήγαγε, θα γεννήσει συστηματική αδυναμία για τα κόμματα της ευρωπαϊκής αριστεράς να απαντήσουν τόσο στην καπιταλιστική κρίση των αρχών της δεκαετίας του '70, την άνοδο του νεοφιλελευθερισμού στη συνέχεια και εν τέλει την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Ιστορικά κομμουνιστικά και εργατικά κόμματα θα περάσουν σταδιακά σε φάση ρευστοποίησης, ενσωμάτωσης στη σοσιαλδημοκρατία και τελικά θα βρεθούν να πλήττονται και τα ίδια από την κρίση εκπροσώπησης που βιώνει το πολιτικό σύστημα των σύγχρονων ώριμων καπιταλιστικών κοινωνιών. Η άνθιση των νέων κινημάτων κατά της παγκοσμιοποίησης, του πολέμου και του νεοφιλελευθερισμού, από τη δεκαετία του '90, μέχρι και τα κινήματα ενάντια στη λιτότητα, μετά την κρίση του 2008, θα αποτελέσουν ελπίδα για ανασύνταξη και αντεπίθεση απέναντι στην επίθεση του κεφαλαίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα συλλογικά δικαιώματα της εργατικής τάξης. Όμως, εγκλωβισμένη στα στρατηγικά αδιέξοδα του ρεφορμισμού, η αριστερά, μετά την κρίση του 2008 και το κύμα πολιτικών λιτότητας που την ακολουθεί, επιχειρεί να συγκροτήσει την πολιτική αντεπίθεση και τις κοινωνικές συμμαχίες της γύρω από ένα αφήγημα “μάχης χαρακωμάτων”, για την υπεράσπιση μιας πρότερης συνθήκης και την επαναφορά σε αυτήν. Μιας συνθήκης που όμως το σύστημα, λόγω των δομικών αδυναμιών του, δεν είναι πλέον σε θέση να παρέχει, ακόμη και με την αριστερά οδηγό στο τιμόνι της κυβερνητικής διαχείρισης. Όπου η αριστερά αναλαμβάνει κυβέρνηση ή στήριξε κεντροαριστερές κυβερνήσεις (Ισπανία, Πορτογαλία, Ελλάδα), έρχεται αντιμέτωπη με τα στρατηγικά όρια στα οποία η ίδια έχει περιέλθει, όσο και τα στρατηγικά όρια του συστήματος το οποίο επιχειρεί να μεταρρυθμίσει, με αποτέλεσμα να αποτύχει, να απογοητεύσει τις κοινωνικές δυνάμεις που την στήριξαν, να ενταχθεί και η ίδια στο “κάδρο” της κρίσης εκπροσώπησης των παραδοσιακών πολιτικών δυνάμεων, και εν τέλει να συμβάλει και η ίδια με τη σειρά της στην άνοδο της ακροδεξιάς.

Η φάση στην οποία βρίσκεται ο ιμπεριαλισμός σήμερα

Η κατάρρευση του μπλοκ του Συμφώνου της Βαρσοβίας, στην αυλαία του 20ού αιώνα, σηματοδότησε τη μετάβαση από έναν διπολικό κόσμο, στα πλαίσια του Ψυχρού Πολέμου, σε μια βραχύβια φάση μονοπολικής κυριαρχίας των ΗΠΑ σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ σήμερα φαίνεται πως διαμορφώνεται σταδιακά το σκηνικό ανάδυσης ενός νέου πολυπολικού κόσμου.

Οι ΗΠΑ, αν και διατηρούν ακόμη τη δεσπόζουσα θέση τους, με κλειδιά την στρατιωτική τους υπεροπλία, τη στρατηγική τοποθέτηση και επιρροή τους σε παγκόσμιο επίπεδο, το δολάριο, ως το παγκόσμιο νόμισμα συναλλαγματικών αποθεμάτων και συναλλαγών, το οικονομικό εκτόπισμα τους, αλλά και την τεχνολογική τους πρωτοκαθεδρία, φαίνεται να βρίσκονται υπό πίεση από την ανάδυση νέων πόλων στο παγκόσμιο γεωπολιτικό παιχνίδι. Βασικότερος στρατηγικός τους αντίπαλος αναδεικνύεται η Κίνα, η οποία, με τη χρήση “μαλακής ισχύος”, όπως η διάχυση κεφαλαίων με τη μορφή επενδύσεων στον λεγόμενο αναπτυσσόμενο κόσμο, αλλά και η κυριαρχία στο παγκόσμιο εμπόριο, φαίνεται να διεκδικεί σθεναρά τη θέση της στον παγκόσμιο γεωπολιτικό χάρτη. Παράλληλα, νέοι παίκτες φαίνεται να εισέρχονται σταδιακά στο προσκήνιο, όπως λ.χ. Ινδία και Βραζιλία, οι οποίοι επίσης αναζητούν τη θέση τους στον παγκόσμιο γεωπολιτικό χάρτη, συγκροτώντας παράλληλα μπλοκ κρατών, όπως τα περίφημα BRICS, τα οποία επιδιώκουν να αμφισβητούν την κυριαρχία των ΗΠΑ στα σημεία, χωρίς να την θέτουν ακόμη σε κίνδυνο, ριζικά και συνολικά. Ιδιαίτερα δε για τα BRICS, φαίνεται πως αποτελούν ένα μπλοκ αναπτυσσόμενων καπιταλιστικών οικονομιών, με εσωτερικές αντιφάσεις και γεωπολιτικά αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα, όπου κοινή συγκολλητική συνισταμένη φαίνεται να είναι η αμφισβήτηση των ΗΠΑ μέσω της αμφισβήτησης σε πρώτη φάση της παγκόσμιας κυριαρχίας του δολαρίου, αλλά χωρίς να περιορίζεται σε αυτό.

Ιδιαίτερα κατά τη δεύτερη θητεία του Ντόναλντ Τραμπ, οι ΗΠΑ επανεισάγουν μία νέα και πιο επιθετικής μορφής ιμπεριαλιστική πολιτική, με στόχο να επαναφέρουν, να διατηρήσουν και να κατοχυρώσουν τη δεσπόμενη θέση τους στον παγκόσμιο γεωπολιτικό χάρτη. Βασικοί άξονες αυτής της στρατηγικής φαίνεται να είναι οι εξής: η κυριαρχία των ΗΠΑ στο παγκόσμιο εμπόριο, ο περιορισμός εμπορικών ελλειμμάτων / επαναφορά εμπορικών πλεονασμάτων, η θωράκιση του δολαρίου ως του παγκόσμιου νομίσματος συναλλαγματικών αποθεμάτων και εμπορίου, ειδικά πόρων όπως το πετρέλαιο, η διατήρηση και αξιοποίηση της στρατιωτικής τους ισχύος και της στρατηγικής τοποθέτησης αυτής σε ολόκληρο τον κόσμο, ως ενός παράγοντα που ενισχύει τη δεσπόμενη θέση της, ο έλεγχος της ενέργειας, δηλαδή των πηγών παραγωγής υδρογονανθράκων, αλλά και στρατηγικού χαρακτήρα ορυκτών μετάλλων και σπάνιων γαιών, η κυριαρχία στο επίπεδο της τεχνολογίας αλλά και η διαίρεση των BRICS.

Προεξάρχουσας της πολιτικής των ΗΠΑ, όπως αυτή ξεδιπλώνεται σε παγκόσμιο επίπεδο, φαίνεται πως το παγκόσμιο σύστημα περνάει σε μια νέα φάση ιμπεριαλιστικού ανταγωνισμού. Ο παγκόσμιος καταμερισμός εργασίας αναδιατάσσεται, τα κέντρα αναπαραγωγής και συσσώρευσης κεφαλαίου μετατοπίζονται, η κυριαρχία του κεφαλαίου των ώριμων καπιταλιστικών οικονομιών στον κόσμο φαίνεται να κλονίζεται, οδηγώντας τμήματα αυτού να αναθεωρούν τη μέχρι τώρα στρατηγική τους περί ελευθερίας της κίνησης των αγαθών, του κεφαλαίου και της τεχνολογίας. Τα τμήματα αυτά σταδιακά “περιχαράκωνονται”, με εργαλείο το έθνος-κράτος, περνούν σε θέσεις μάχης, μεταφορικά και κυριολεκτικά, μεταστρέφοντας τον χαρακτήρα των διεθνών σχέσεων στην κατεύθυνση της γεωστρατηγικής, και επανεισάγοντας πιο επιθετικά τον πόλεμο ως ένα εργαλείο διαπραγματεύσεως, κατανομής πόρων και επιβολής.

Σε αυτόν τον νέο κόσμο ανταγωνισμού και αναδιάρθρωσης, τα παλιά κέντρα συσσώρευσης κεφαλαίου βλέπουν την παλιά συνθήκη κυριαρχίας τους και αναπαραγωγής τους να κλονίζεται, επιδιώκοντας να τη διατηρήσουν με κάθε μέσο, ενώ τα νέα κέντρα που αναδύονται αναζητούν τρόπους και εργαλεία να “ανακατέψουν την τράπουλα”, μιμούμενα συχνά τα παλιά, προκειμένου να εξασφαλίσουν και αυτά με τη σειρά τους την επέκταση και αναπαραγωγή του κεφαλαίου τους, και πάλι με κάθε δυνατό μέσο.

Στο παραπάνω πλαίσιο, η Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστά μια σύγχρονη, υπερεθνική μορφή ιμπεριαλισμού, η οποία δεν βασίζεται στην κλασική αποικιοκρατική κυριαρχία αλλά στην άσκηση ισχύος μέσω θεσμών, κανόνων και αγορών. Ο ιμπεριαλισμός της ΕΕ αρθρώνεται μέσα από την ιεραρχική ενοποίηση διαφορετικών κοινωνικών σχηματισμών, τον έλεγχο του χρήματος και του χρέους, τη θεσμοποιημένη πειθαρχία της εργασίας εντός των κρατών-μελών και τη χωρική επέκταση μέσω της διαδικασίας της οικονομικής ολοκλήρωσης. Η σημερινή στρατηγική της «στρατηγικής ανεξαρτησίας» δεν τροποποιεί αυτό το οικονομικό, κοινωνικό και ταξικό περιεχόμενο, αλλά το αναβαθμίζει, επιδιώκοντας τη συγκρότηση της ΕΕ ως αυτοτελούς ιμπεριαλιστικού πόλου στον οξυμένο παγκόσμιο ανταγωνισμό. Μέσω της ενίσχυσης της αμυντικής βιομηχανίας, του ελέγχου κρίσιμων αλυσίδων αξίας και της γεωοικονομικής ισχύος, η ΕΕ μεταβαίνει από έναν «ήπιο» θεσμικό ιμπεριαλισμό σε μια πιο στρατιωτικοποιημένη και συγκεντρωτική μορφή κυριαρχίας.

Καπιταλισμός και κλιματική κρίση

Κρίσιμο παράγοντα σε αυτήν τη νέα εξίσωση που προκύπτει αποτελεί η κλιματική κρίση. Ο παγκόσμιος καταμερισμός εργασίας που προϋποθέτει και επιβάλλει το κεφάλαιο, προκειμένου να αναπαραχθεί, η στασιμότητα των ώριμων καπιταλιστικών οικονομιών, η εγγενής τάση του κεφαλαίου για εκμετάλλευση και πίεση των παραγωγικών συντελεστών μέχρι τα όρια τους,

προκειμένου να αναπαραχθεί, καθώς και η όξυνση του διεθνούς ανταγωνισμού, αποτελούν όλα παράγοντες όξυνσης των αιτιών της.

Η διαχείριση της κλιματικής κρίσης απαιτεί δαπάνες και επενδύσεις που δεν αποφέρουν άμεσα υπεραξία, αλλά και περικοπές, που το κεφάλαιο δεν είναι διατεθειμένο να δεχτεί, μετακυλίνοντας το κόστος στην εργατική τάξη. Για τις ώριμες καπιταλιστικές οικονομίες αυτό σημαίνει απώλεια ανταγωνιστικότητας και λιτότητα για τις λαϊκές τάξεις. Για τον αναπτυσσόμενο κόσμο, αυτό σημαίνει εισαγωγή τεχνολογίας και κεφαλαίου που δεν διαθέτει, περιορισμούς στην δυνατότητα του να εκμεταλλευτεί και αυτός τους παραγωγικούς συντελεστές του με την ένταση κεφαλαίου που το έχει κάνει ο αναπτυσσόμενος, αλλά και εντονότερες επιπτώσεις από το ίδιο το φαινόμενο της κλιματικής κρίσης, λόγω της έλλειψης κεφαλαίου για την διαχείριση τους.

Το ερώτημα που “θέτει” επί της ουσίας η κλιματική κρίση είναι το αν ο καπιταλισμός είναι το σύστημα που μπορεί να διαχειριστεί τους πόρους με τρόπο που να ικανοποιούν τις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες, σε συνδυασμό με την ακόρεστη δίψα του κεφαλαίου για συσσώρευση όλο και περισσότερων. Είναι προφανές ότι το κεφάλαιο δεν είναι ποτέ διατεθειμένο να θυσιάσει τα κέρδη του -αντίθετα, είναι διατεθειμένο να θυσιάσει τις λαϊκές τάξεις-, όπως και ότι ο τρόπος που διαρθρώνεται δεν του επιτρέπει να εφεύρει τις αναγκαίες λύσεις, για ένα φαινόμενο που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη και που το ίδιο το έχει δημιουργήσει.

Ο Ελληνικός κοινωνικός σχηματισμός στην περίοδο 2010 - 2025

Η περίοδος των μνημονίων 2010 - 2018.

Κατά την περίοδο των Μνημονίων, η Ελλάδα επιβεβαίωσε τον όρο του “αδύναμου κρίκου” όχι λόγω έλλειψης οικονομικής ανάπτυξης, αλλά λόγω της **αδυναμίας αναπαραγωγής των κεφαλαιακών σχέσεων**, του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού, εντός της Ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι μνημονιακές πολιτικές που ακολουθήθηκαν, από το 2010 και μετά, σκοπό είχαν την αντιμετώπιση της “ελληνικής κρίσης” με τέτοιο τρόπο ώστε και να αποκατασταθεί η αστική ηγεμονία εντός του αδύναμου κοινωνικού σχηματισμού αλλά και να μην μεταδοθεί ή κρίση αυτή σε όλη την έκταση της “ηγεμονίας του ευρώ”. Η κρίση του ελληνικού πολιτικού συστήματος (ρευστοποίηση του υπάρχοντος κομματικού συστήματος και εμφάνιση νέων κομμάτων) με εκφάνσεις που προϋπήρξαν των μνημονίων, ανάγκασε σε ενός είδους μεταφορά των κέντρων απόφασης στις Βρυξέλλες και τη Φρανκφούρτη, μια μεταφορά που έδωσε την εικόνα μιας χώρας “υπό κατοχή”. Βέβαια στην πραγματικότητα επρόκειτο για πολιτική συνεργασία εγχώριων, ευρωπαϊκών και διεθνών κέντρων εξουσίας με στόχους τη βίαιη αναδιάρθρωση του ελληνικού καπιταλισμού και την γενικότερη αντιμετώπιση της αποσταθεροποίησης της κυριαρχίας του ευρώ, που αμφισβητούνταν από τις αγορές².

Το πρώτο μνημόνιο 2010-2012 εφάρμοσε ένα σκληρό και εκτεταμένο πρόγραμμα δημοσιονομικής λιτότητας, εσωτερικής υποτίμησης και φορολογικής επίθεσης που περιελάμβανε περικοπές μισθών/συντάξεων, κατάργηση 13ου-14ου μισθού και αύξηση ΦΠΑ, με στόχο την αποφυγή της άτακτης χρεοκοπίας. Ταυτόχρονα ξεκινά η στρατηγική της εσωτερικής υποτίμησης της εργατικής δύναμης με την υπονόμηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων, μέσω παρεμβάσεων που κατάργησαν την αρχή της ευνοϊκότερης ρύθμισης στο εργατικό δίκαιο και ενίσχυσαν τις επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις έναντι των

² Βλ. Ομιλία Ντράγκι της ΕΚΤ το 2012 που έμεινε γνωστή στην ιστορία ως “Whatever it takes”. Μέσω αυτής ο ανώτατος τραπεζίτης της ευρωζώνης δήλωνε ότι θα γίνει ό,τι είναι δυνατόν για να σωθεί το ευρώ.

κλαδικών³. Το δεύτερο μνημόνιο 2012-2014 αποσκοπεί στη διάσωση του τραπεζικού συστήματος αλλά και αποκαθιστά την κυριαρχία του ευρώ εντός του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού. Χρησιμοποίησε το λεγόμενο PSI (κούρεμα ιδιωτικού χρέους), την κατάργηση της εθνικής συλλογικής σύμβασης εργασίας, με Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου, τη μείωση του κατώτατου μισθού κατά 22% και του υποκατώτατου μισθού κατά 36%, τον περιορισμό της μετενέργειας των συλλογικών συμβάσεων και το πάγωμα των ωριμάνσεων. Το τρίτο μνημόνιο 2015 - 2018 που υπογράφηκε τον Αύγουστο του 2015, είχε ως κεντρικό στόχο τη **διασφάλιση της παραμονής της Ελλάδας στην Ευρωζώνη** (αποφυγή του Grexit) και την οριστική **εμπέδωση της δημοσιονομικής πειθαρχίας**, μετά την περίοδο έντονης πολιτικής και οικονομικής αβεβαιότητας στο πρώτο εξάμηνο του 2015.

Ενώ το 1ο και το 2ο Μνημόνιο εστίασαν στη βίαιη μείωση των μισθών (εσωτερική υποτίμηση), το **3ο Μνημόνιο** (της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ) εστίασε στην **υπερφορολόγηση**, τη **θεσμική θωράκιση των μεταρρυθμίσεων** (ώστε να μην μπορούν να αναιρεθούν από μελλοντικές κυβερνήσεις) και την **πλήρη παράδοση της δημόσιας περιουσίας** προς αξιοποίηση από το κεφάλαιο. Στο πλαίσιο του ελληνικού καπιταλισμού, το 3ο Μνημόνιο ήταν η φάση της **σταθεροποίησης** του νέου άγριου μοντέλου: ενός μοντέλου με χαμηλό εργατικό κόστος, αποκατάσταση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων, πλήρους υπερίσχυσης των χρηματοπιστωτικών θεσμών επί της οικονομίας και της κοινωνίας, περιορισμένο κοινωνικό κράτος και οικονομία προσανατολισμένη στις εξαγωγές, τους "εθνικούς πρωταθλητές" και τον τουρισμό. Και όλα αυτά από μια κυβέρνηση που ψηφίστηκε για να εκπροσωπήσει την μεγαλειώδη κινηματική και λαϊκή αντίσταση στα μνημόνια και στην βίαιη αναδιάρθρωση της ελληνικής οικονομίας.

Στο σημείο αυτό γεννάται ένα ερώτημα: Πώς μπορεί η καταστροφή των παραγωγικών δυνάμεων (ιστορική πτώση ΑΕΠ και ιστορικά ποσοστά ανεργίας), μέσω μιας βαθιάς ύφεσης και περιστολής των λαϊκών εισοδημάτων που προκάλεσαν οι μνημονιακές πολιτικές να αποτελεί ταυτόχρονα "σωτηρία" για το σύστημα; Αυτή η αντίφαση λύνεται αν δούμε τα μνημόνια όχι ως ένα αποτυχημένο πείραμα οικονομικής ανάπτυξης, αλλά ως μια διαδικασία βίαιης εξυγίανσης του κεφαλαίου. Η καταστροφή δεν ήταν τυφλή: Καταστράφηκαν κυρίως η μικροϊδιοκτησία, το εργατικό εισόδημα και οι μικρές επιχειρήσεις που επιβίωναν με δανεισμό. Μέσω της εσωτερικής υποτίμησης, η **κεφαλαιακή σχέση** διασώθηκε γιατί το κεφάλαιο που απέμεινε βρήκε μπροστά του μια αγορά εργασίας με μισθούς πείνας, αδύναμα συνδικάτα και προλεταριοποιημένα στρώματα άμεσων παραγωγών (ελεύθεροι επαγγελματίες, αγρότες κλπ). Το ελληνικό κεφάλαιο έγινε "ανταγωνιστικό" όχι επειδή εκσυγχρονίστηκε τεχνολογικά, αλλά επειδή μείωσε δραματικά την αξία της εργατικής δύναμης.

Ο ελληνικός καπιταλισμός δεν "πέθανε": αντίθετα, **επιβίωσε εις βάρος των λαϊκών τάξεων**. Η καταστροφή των παραγωγικών δυνάμεων (εργασίας και κεφαλαίου) ήταν το τίμημα για να παραμείνει η αστική τάξη της χώρας στο "κλαμπ" των ισχυρών (Ευρώ/ΕΕ), έστω και από τη θέση του υποτιμημένου κρίκου. Η Ελλάδα παραμένει ο "αδύναμος κρίκος" σε επίπεδο αντοχής της κοινωνικής βάσης, αλλά έχει μετατραπεί σε έναν "σιδερένιο κρίκο" σε επίπεδο θεσμικής προσκόλλησης στις επιταγές του εγχώριου και διεθνούς κεφαλαίου. Η σημερινή κρίση του πολιτικού και κομματικού συστήματος και κυρίως η βαθιά στρατηγική αμηχανία των κεντροαριστερών και αριστερών κομματικών δυνάμεων αντανάκλα μια πρωτοφανή νέα κατάσταση κατά την οποία, η διέξοδος των λαϊκών τάξεων στην κεντρική πολιτική σκηνή

³ Μέσα στον ευρύτερο δυσμενή συσχετισμό, ήταν ευκολότερο για τους εργοδότες να επιβάλλουν τα άμεσα συμφέροντά τους σε επίπεδο επιχείρησης.

καθίσταται ανέφικτη υπο οποιονδήποτε γνωστό τρόπο (ρεφορμιστικό, κεντροαριστερό ή επαναστατικό).

Η Περίοδος 2019-2025: Αναβάθμιση του ελληνικού καπιταλισμού ναι. Τι είδους αναβάθμιση όμως;

Η περίοδος που διανύουμε (φτάνοντας στο 2026) δείχνει μια σαφή μετατόπιση. Αν μπορούμε να μιλήσουμε για «αναβάθμιση του ελληνικού καπιταλισμού, αυτή εντοπίζεται σε έξι πεδία:

Στο γεωστρατηγικό πεδίο η Ελλάδα έχει μετατραπεί σε βασικό **κόμβο ασφαλείας και ενέργειας** για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Η αμυντική θωράκιση και οι γεωστρατηγικές (μαζί με την σκληρή αντιμεταναστευτική πολιτική) και ενεργειακές συμφωνίες (ΕΕ, ΗΠΑ, Γαλλία) την καθιστούν «προκεχωρημένο φυλάκιο» του Δυτικού Ιμπεριαλισμού. Η βαθιά και στρατηγική συμμαχία με Ισραήλ και Κύπρο ενισχύουν την περιφερειακή της ισχύ ενώ την καθιστούν συμμετόχο στην εξόντωση των Παλαιστινίων και στις γενοκτονικές επεμβάσεις στη Γάζα.

Στο οικονομικό πεδίο, όπου η Ελλάδα αποτελεί υπόδειγμα κράτους που ασκεί ταυτόχρονα μια εξοντωτική δημοσιονομική πολιτική αλλά με τρομερές επιτυχίες - μέχρι σήμερα τουλάχιστον - στους ρυθμούς μείωσης του χρέους. Η κληρονομημένη, από τον ΣΥΡΙΖΑ, πολιτική των υπερπλεονασμάτων που στηρίζονται στις ευνοϊκές συνέπειες του πληθωρισμού επί του παρανομαστή του κλάσματος χρέους/ΑΕΠ, στην υπερφορολόγηση των λαϊκών τάξεων, μέσω των έμμεσων φόρων, και κυρίως στη δραστική καταστολή των δημοσίων δαπανών (εφαρμογή φρένου χρέους και κόφτη δαπανών) μειώνουν ταχύτατα το χρέος, ως ποσοστό του ΑΕΠ, αλλά αυξάνουν δραματικά τις ανισότητες και την υφαρπαγή λαϊκού εισοδήματος⁴, μέσω της ακρίβειας, του δανεισμού και του ταξικού φορολογικού συστήματος. Οι καλύτερες πιστωτικές συνθήκες, που δημιουργούνται από την μείωση του χρέους, ευνοούν αποκλειστικά και μόνο τις κερδοφόρες καπιταλιστικές επιχειρήσεις, από κάποιο μέγεθος και πάνω, Ταυτόχρονα, ο ελληνικός κοινωνικός σχηματισμός παραμένει ένας αναπτυσσόμενος καπιταλισμός, με τους τομείς της Ναυτιλίας και της Ενέργειας να έχουν παγκόσμια δραστηριότητα και ο τουρισμός με τις κατασκευές και τα logistics να πλασάρονται ως ισχυροί περιφερειακοί παίκτες.

Στο εργασιακό πεδίο, η πολιτική της κυβέρνησης της ΝΔ δημιουργεί συνεχόμενες τομές, ακόμα και με τις μνημονιακές πολιτικές. Οι κεντρικοί πυλώνες αυτής της πολιτικής συνοψίζονται:

- α) στην αναδιάρθρωση του χρόνου εργασίας και στην καθιέρωση του 10ωρου και 13ώρου χωρίς υπερωρίες με ρεπό και στη βάση ατομικής συμφωνίας,
- β) στον περιορισμό της συνδικαλιστικής δράσης και της απεργίας,
- γ) στην εισαγωγή της ψηφιακής κάρτας ως νομιμοποίηση της ελαστικής εργασίας από “την πίσω πόρτα”,
- δ) την ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής οδηγίας για τις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας (ΣΣΕ) με τρόπο ώστε να ενισχύεται η εθνική νομοθεσία και η εκτελεστική εξουσία και όχι τα συνδικάτα και να αποφεύγεται η υποχρεωτικότητα των κλαδικών ΣΣΕ,
- ε) με την εφαρμογή του αλγόριθμου του κατώτατου μισθού και τη σύνδεση του επιδόματος ανεργίας με τους προηγούμενους μισθούς και

⁴ Είναι “υφαρπαγή” και όχι κλεψιά γιατί γίνεται θεσμικά και νόμιμα αλλά όχι στο επίπεδο της επιχείρησης όπου δουλεύει ο εργαζόμενος και λαμβάνει το μισθό του, αλλά δευτερογενώς εκεί που δαπανά το εισόδημά του ή μέσω την κρατικής φορολογίας. Ειδικά για την κρατική φορολογία, βλ. και σχετική [ανακοίνωση](#) της οργάνωσης.

στ) με την πειθαρχική αυστηροποίηση του εργασιακού πλαισίου στον δημόσιο τομέα που δημιουργεί εργαζόμενους, υπο την ενισχυμένη εξουσία της υπαλληλικής ιεραρχίας, και των “πραιτωριανών” της εκτελεστικής εξουσίας.

Στην κοινωνική αναπαραγωγή, όπου αποτελεί το σύνολο των υλικών, κοινωνικών και συμβολικών⁵ διαδικασιών μέσω των οποίων αναπαράγεται η εργατική δύναμη στη καθημερινότητα και, ευρύτερα, οι κοινωνικές και έμφυλες σχέσεις ενός καπιταλιστικού κοινωνικού σχηματισμού. Δεν αφορά απλώς τη βιολογική επιβίωση, αλλά το πώς η κοινωνική ζωή οργανώνεται έτσι ώστε ο η οικονομία και η κοινωνία να μπορούν να συνεχίσουν να λειτουργούν. Στα χρόνια των Μνημονίων: Η κρίση εκδηλώθηκε ως βίαιη μεταφορά του κόστους και άλλων κρισιακών φαινομένων από το κράτος στο νοικοκυριό και στην εκτός αγοράς έμφυλη κατανομή των εργασιών και των ρόλων. Στα μεταμνημονιακά χρόνια η κρίση δεν έληξε, αλλά μεταλλάχθηκε. Παρά την αποκατάσταση της οικονομικής σταθερότητας με όρους δεικτών, η ακρίβεια σε στέγη, ενέργεια και βασικά είδη διαβίωσης όπως τρόφιμα κλπ, η εργασιακή επισφάλεια, η έλλειψη συντήρησης των υποδομών, η έλλειψη προσωπικού και η υποβάθμιση των δομών αναπαραγωγής και φροντίδας (υγεία, παιδεία, πρόνοια) υποβάλλουν το σύνολο της κοινωνικής αναπαραγωγής των λαϊκών τάξεων σε πολύ δυσμενέστερες συνθήκες. Η απάντηση της νεοφιλελευθερης διακυβέρνησης στην κρίση της κοινωνικής αναπαραγωγής είναι κυρίως με τα διάφορα e-pass και με την ψηφιοποίηση. Αντί για τη δημιουργία μόνιμων δομών καθολικής κάλυψης κοινωνικών αναγκών (π.χ. δημόσια νοσοκομεία, κοινωνική κατοικία), το κράτος επιλέγει προσωρινά, ψηφιακά επιδόματα που δεν το δεσμεύουν σε μόνιμες δαπάνες αλλά συχνά χρησιμοποιούνται ως «βιτρίνα» εκσυγχρονισμού που αποκρύπτει την υποστελέχωση και την υποχρηματοδότηση των δημόσιων υπηρεσιών. Είναι πιο φθηνό να φτιάξεις μια ηλεκτρονική πλατφόρμα παρά να προσλάβεις 1.000 νοσηλεύτες. Το ισχυρό κράτος δεν είναι «ισχυρό» επειδή παρέχει πολλά, αλλά επειδή έχει τη δύναμη να επιβάλλει τα λίγα.

Στο πεδίο του κράτους, συμβαίνει μια σύγκλιση της συνολικής αστικής τάξης της χώρας και των στηριγμάτων της με τη καθιέρωση ενός αυταρχικού μοντέλου διακυβέρνησης. Το μοντέλο αυτό επιδιώκει την αξιοποίηση κάθε κρίσης του πολιτικού και κομματικού συστήματος προς όφελος της “σταθεροποίησης” του εσωτερικού μετώπου της κυβέρνησης με τις θιγόμενες, από το οικονομικό μοντέλο της ΝΔ, τάξεις. Για αυτό και μια τέτοιου είδους διακυβέρνηση δεν ενδιαφέρεται για “αστική δημοκρατική” λύση της βαθιάς κρίσης του κομματικού και πολιτικού συστήματος αλλά μεριμνά να μετατρέψει μια τέτοια κρίση σε νέο μοντέλο ταξικής κυριαρχίας. Στο νέο μοντέλο διακυβέρνησης παρατηρούνται δύο τάσεις, που προϋπήρχαν μεν αλλά πλέον εμφανίζονται με μεγαλύτερη σφοδρότητα και με περισσότερο συστημικό τρόπο. Η πρώτη περίπτωση αφορά την ανάδειξη της διαφθοράς σε οργανική τάση της νεοφιλελευθερης διακυβέρνησης και αυτό ως συνέπεια της διαρκούς και ακατάπαυστης μεταφοράς δημόσιων πόρων στον ιδιωτικό τομέα. Η επικράτηση της διαφθοράς είναι ένας τρόπος που διατηρεί συμπαγή τον αστικό συνασπισμό εξουσίας ενώ συγκροτεί και κοινωνικές συμμαχίες με τις “τάξεις στηρίγματα”. Η δεύτερη τάση αφορά τη νέα καταστολή ως μια υπερσυγκυριακή καθημερινή άσκηση ελέγχου και επιτήρησης (η αξιολόγηση και η άρση της μονιμότητας των δημοσίων υπαλλήλων είναι στην ίδια κατεύθυνση, όσον αφορά το εργασιακό πεδίο), σε όλα τα δημόσια πεδία και όχι απλά μια δυναμική καταφυγή του κράτους στη βία σε έκτακτες συγκυρίες. Η βία αυτή δεν είναι “τραμπικής” προέλευσης ή αλλιώς μιμητικό αποτέλεσμα των διεθνών τάσεων από τις εγχώριες δυνάμεις. Αποτελεί καθαρό ενδογενές φαινόμενο κρατικής λειτουργίας της μνημονιακής και μεταμνημονιακής περιόδου.

⁵ Εδώ εννοούμε τις απλές νοηματοδοτήσεις μέσω συμβόλων που δημιουργούνται στη καθημερινότητα, είναι η διαδικασία που περιγράφει ο Μαρξ με την έννοια του φετιχισμού.

Η πανδημία του κορονοϊού και το έγκλημα των Τεμπών, παρά τον διαφορετικό τους χαρακτήρα, λειτούργησαν ως καταλύτες για την εμπέδωση ενός συγκεκριμένου μοντέλου διακυβέρνησης της ΝΔ: του «επιτελικού κράτους», που συνδυάζει τον συγκεντρωτισμό, την πειθάρχηση και την απαλλαγή του κράτους από την ευθύνη παροχής δημόσιων αγαθών. Η διακυβέρνηση της ΝΔ χρησιμοποίησε αυτές τις δύο περιπτώσεις για να αποδείξει ότι η «αναβάθμιση» του ελληνικού καπιταλισμού απαιτεί ένα κράτος-εγγυητή της κερδοφορίας, το οποίο παραμένει αλώβητο από το κοινωνικό και πολιτικό κόστος των πολιτικών του. Ο νέος τύπος διακυβέρνησης έχει σημαντικές επιπτώσεις στη δομή του κομματικού συστήματος. Οι λαϊκές τάξεις που αποτελούσαν την εκλογική βάση των κεντροαριστερών και αριστερών κομμάτων απέχουν, σε διάφορους βαθμούς, από το πεδίο της πολιτικής και των εκλογικών διαδικασιών -αφού τίποτα δεν γίνεται και αφού δεν υπάρχουν εναλλακτικές πολιτικές- ενώ ο “λαός” της δεξιάς επιλέγει την ιδεολογική διχοτόμηση, με ενίσχυση του ακροδεξιού πόλου, χωρίς να απέχει από τις εκλογές. Η αδυναμία εκπροσώπησης των λαϊκών στρωμάτων μαρτυρά την απόληξη των διαφόρων “κρίσεων” που εκδηλώνονται με διαφορετικούς ρυθμούς και τρόπους στα υποσυστήματα της ιδεολογίας, της πολιτικής κουλτούρας και της εκπροσώπησης. Τόσο η πανδημία όσο και τα “Τέμπη”, αλλά και η πρόσφατη διαχείριση των αγροτοκτηνοτροφικών κινητοποιήσεων μπορεί να στοίχισαν στην ΝΔ πολιτική αποδοχή και να διόγκωσαν τη δυσaréσκεια για τις πολιτικές της, όμως αποκάλυψαν, με τραγικό και παράδοξο τρόπο, το κενό της πολιτικής αντιπολίτευσης στις νεοφιλελευθερες στρατηγικές.

Συνεπώς και με βάση όλα τα παραπάνω, υπάρχει μια σαφής αναβάθμιση του ελληνικού καπιταλισμού, αλλά θα λέγαμε με μαρξιστική γλώσσα, αυτή η αναβάθμιση δεν γίνεται με όρους ισχυροποίησης της ελληνικής οικονομίας και του καπιταλισμού της σχετικής υπεραξίας (τεχνολογική αναβάθμιση της παραγωγής, αύξηση της παραγωγικότητας, φθηνά εμπορεύματα αναπαραγωγής) αλλά με μια βαθύτερη και οργανικότερη ενσωμάτωση στην ιμπεριαλιστική αλυσίδα και στην επίδειξη κρατικής, θεσμικής πολεμικής και εργοδοτικής ισχύος, καθώς και με την επέκταση μορφών , απόλυτης υπεραξίας (επιδείνωση συνθηκών και ωραρίων εργασίας, μείωση της αγοραστικής δύναμης των μισθών, εργοδοτικός αυταρχισμός μείωση του κοινωνικού κράτους κλπ). Η χώρα αναβαθμίζεται, στο νοτιοανατολικό τμήμα ενός ιδιαίτερα επιθετικού ιμπεριαλισμού, αλλά οι λαϊκές τάξεις φτωχαίνουν, απόλυτα και σχετικά. Η προοπτική του ελληνικού καπιταλισμού δεν έχει αποφύγει ούτε έχει θωρακιστεί από τα “κρυσιακά σύννεφα” που μαζεύονται στον ορίζοντα. Έχει όμως παρόλα αυτά, στο μεσοπρόθεσμο διάστημα, συγκεντρώσει τεράστιο δυναμικό ήπιας και σκληρής ισχύος επί των λαϊκών τάξεων.

Στο σημείο αυτό αξίζει μια πολύ σύντομη αναφορά στα χαρακτηριστικά του χρέους της ελληνικής οικονομίας προς τους δανειστές και στους κινδύνους που αυτό επιφυλάσσει για τις λαϊκές τάξεις του κοινωνικού μας σχηματισμού. Κίνδυνοι που βάζουν αναγκαστικά ερωτήματα στις κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις που επιδιώκουν έναν ριζικό σοσιαλιστικό μετασχηματισμό του τρόπου παραγωγής. Σύμφωνα με τις υποθέσεις εργασίας του Οργανισμού Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) και των ελληνικών κυβερνήσεων (ΣΥΡΙΖΑ - ΝΔ) για τον μέσο μακροχρόνιο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ (3,5% ονομαστικό με 2% τον μακροχρόνιο πληθωρισμό), τα επιτόκια (1,7% μεσοσταθμικό επιτόκιο) και 1,8% ετήσιο πλεόνασμα, το δημόσιο χρέος προβλέπεται να μειωθεί στο 110% του ΑΕΠ μέχρι το 2039, στο 95% μέχρι το 2050 και στο 71% μέχρι το 2070. Οι κίνδυνοι να μην πραγματοποιηθεί το σενάριο αυτό είναι α) να μην έχουμε αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ κατά 3,5% - 4% που εμπεριέχει και τον πληθωρισμό και β) να αυξηθούν τα μεσοσταθμικά επιτόκια από το επίπεδο που είναι σήμερα, λόγω της πτώσης της πιστοληπτικής ικανότητας του δημοσίου. Η μείωση του ΑΕΠ όπως και η αύξηση των επιτοκίων επιφέρουν μεγάλη πτώση στο ρυθμό μείωσης του χρέους. Για παράδειγμα αν μειωθεί το ΑΕΠ κατά μία μονάδα ή αν αυξηθεί το επιτόκιο κατά μία μονάδα τότε το χρέος θα είναι στο 125% το 2039 αντι του 110% των επίσημων παραδοχών. Από την άλλη η μείωση των πρωτογενών

πλεονασμάτων -δηλαδή η μείωση της δημοσιονομικής λιτότητας- δεν επιφέρουν μακροχρόνιες επιπτώσεις στη βιωσιμότητα του χρέους αλλά όμως θέτουν σε κίνδυνο την πιστοληπτική ικανότητα του ελληνικού δημοσίου, γιατί επιδεινώνει τους όρους αξιολόγησης (από τους διεθνείς οίκους) της ελληνικής οικονομίας.

Η παραπάνω και σε γενικές γραμμές περιγραφή της δυναμικής του χρέους μας λέει ξεκάθαρα το πολύ απλό πράγμα. Το ελληνικό ΑΕΠ πρέπει να αυξάνεται ονομαστικά με ρυθμούς 3,5 - 4% δηλαδή με υψηλό πληθωρισμό και η πιστοληπτική ικανότητα της χώρας δεν θα πρέπει να επιδεινωθεί -δηλαδή δεν θα πρέπει να μειωθεί η λιτότητα- για να έχουμε διατήρηση της βιωσιμότητας του χρέους. Κάτι τέτοιο όμως μετατρέπει την ανάγκη διατήρησης της βιωσιμότητας του χρέους σε μόνιμη υποβάθμιση της αγοραστικής δύναμης των λαϊκών εισοδημάτων και σε μακροχρόνια υποβάθμιση των όρων κοινωνικής αναπαραγωγής. Για αυτήν την κρίσιμη αντίφαση της κατάστασης του σημερινού ελληνικού καπιταλισμού καμία πολιτική δύναμη δεν έχει απάντηση και καμία πολιτική δύναμη δεν βάζει “τον δάκτυλο επί τον τύπον των ήλων”.

Τόσο η λογική της λεγόμενης βιωσιμότητας του χρέους όσο και η νεοφιλελευθερη διακυβέρνηση που αντιτίθεται στον ξεπερασμένο αστικό κομματικό κόσμο ενός πολιτικού εκκρεμούς που έδινε “λύσεις” και ρεφορμιστικές διεξόδους στις φάσεις όξυνσης του κοινωνικού ανταγωνισμού, δεν αφήνουν σχεδόν κανένα περιθώριο διαφορετικών πολιτικών επιλογών. Ο διοικητής της ΤτΕ το έχει πει πολλές φορές και θα το ξαναπεί, όσες φορές χρειαστεί. Η κατάσταση της ελληνικής οικονομίας βελτιώνεται και σταθεροποιείται αλλά αυτό απαιτεί μόνιμη και διαρκή πολιτική ομαλότητα. Ο αναβαθμισμένος, με όρους νεοφιλελευθερης διακυβέρνησης, ελληνικός καπιταλισμός οδηγεί το κομματικό σύστημα στη κατάσταση ενός “κυρίαρχου κυβερνητικού συνεχούς”. Αυτό το “κυρίαρχο κυβερνητικό συνεχές” απαρτίζεται από την νεοφιλελεύθερη ΝΔ και από το “ακραίο κέντρο”⁶ και είναι ικανό να ενσωματώνει και να “εκπολιτίζει” και ακροδεξιές πολιτικές εκφάνσεις. Είναι κυρίαρχο γιατί είναι απολύτως συμβατό με τις ανάγκες της νεοφιλελευθερης διακυβέρνησης. Σήμερα που μιλάμε αυτό το κυβερνητικό συνεχές, παρότι δημιουργεί εντονότερες κοινωνικές δυσαρέσκεις, δεν έχει πολιτικό και κομματικό αντίπαλο και δεν πιέζεται από κάποιο συγκροτημένο κοινωνικό μπλοκ αντιεξουσίας. Τα παραπάνω κάνουν προφανές ότι χρειάζεται το αίτημα της διαγραφής του χρέους να επανέλθει στην ατζέντα των δυνάμεων της ανατρεπτικής αριστεράς.

⁶ Σημείωση: Το ακραίο κέντρο είναι αυτό που βρίσκεται εντός της ΝΔ χωρίς ιστορικά να ανήκει στην δεξιά παράταξη και εκείνο το κομμάτι του ΠΑΣΟΚ που βλέπει την επιβίωση του μέσω της συνεργασίας με την ΝΔ.

Κεφάλαιο 2: Στοιχεία στρατηγικής - Ρήξη, Μεταβατικό Πρόγραμμα και η ανάγκη για μια Νέα Κομμουνιστική Αριστερά

Η ρήξη με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το μεταβατικό πρόγραμμα στη περίοδο των νέων γεωστρατηγικών δεδομένων και της “αναβάθμισης” του ελληνικού καπιταλισμού

Τι είναι η ρήξη; Τι δεν ειπώθηκε το 2015

Η ανάγκη ρήξης με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το σύστημα του σύγχρονου ιμπεριαλισμού δεν αποτελεί μια επίκληση στην εθνική ανεξαρτησία, αλλά μια θεμελιακή αναγκαιότητα για τις λαϊκές τάξεις. Μέσα από τη σύνθεση της μαρξιστικής ανάλυσης, της στρατηγικής για την ηγεμονία, της αντιμετώπισης της νεοφιλελευθερης διακυβέρνησης και της κριτικής της πολιτικής οικονομίας και της χρηματοπιστωτικής κυριαρχίας, η ρήξη αναδεικνύεται ως η μόνη διέξοδος από έναν εγκλωβισμό που καταδικάζει τις λαϊκές τάξεις σε μόνιμη πολιτική και οικονομική υποτέλεια. Η ρήξη όμως δεν θα πρέπει να είναι μια πολιτική της εφόδου και της στιγμής (παρότι σε μια σύγκρουση ιστορικών διαστάσεων θα υπάρξουν στιγμές ως συμπυκνώσεις αντιφάσεων και θα χρειαστούν άμεσες αποφάσεις και κινήσεις), αλλά πρωτίστως μια στρατηγική της μακράς διάρκειας.

Η ρήξη με τον σύγχρονο καπιταλισμό και την ΕΕ δεν μπορεί να είναι μια στιγμιαία «έξοδος» ή ένα απλό νομοθέτημα, διότι ο ελληνικός καπιταλισμός είναι οργανικά δεμένος με το ευρωπαϊκό και διεθνές σύστημα. Μια στρατηγική ρήξης οφείλει να είναι μακράς διάρκειας για τους εξής λόγους: α) Το κράτος έχει αναδιαρθρωθεί έτσι ώστε οι βασικές του λειτουργίες (Κεντρική Τράπεζα, ΑΑΔΕ, Υπερταμείο) να ελέγχονται από εθνικούς και υπερεθνικούς καταναγκασμούς. Η ρήξη απαιτεί την οικοδόμηση ενός νέου τύπου κρατικού θεσμικού πλαισίου σε νέες βάσεις, κάτι που δεν γίνεται σε μια νύχτα. Πόσο μάλλον όταν αυτή η νέα κρατική θεσμική υπόσταση δεν θα πρέπει να καταλήξει να είναι ένας νέος κρατικά ρυθμισμένος καπιταλισμός αλλά μια νέα και ποιοτικά διαφορετική εξουσία των λαϊκών τάξεων επί των “Κοινών Πραγμάτων” και των κοινωνικών αναγκών. β) Η παραγωγική βάση (ενέργεια, τρόφιμα, φάρμακα) είναι σε μεγάλο βαθμό εξαρτημένη από τις εισαγωγές και τις ευρωπαϊκές εφοδιαστικές αλυσίδες. Η ανασυγκρότηση της παραγωγής για την εξασφάλιση της επιβίωσης του πληθυσμού απαιτεί χρόνο και σχέδιο. γ) Μια απόπειρα ρήξης είναι πολύ πιθανό να αντιμετωπιστεί με ασύμμετρο πόλεμο. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και οι αγορές μπορούν να προκαλέσουν άμεση χρηματοοικονομική ασφυξία. Το εγχώριο και διεθνές κεφάλαιο θα αποσύρει πόρους για να προκαλέσει κατάρρευση των οικονομικών δραστηριοτήτων. Μια μακράς διάρκειας στρατηγική προετοιμάζει τις πολιτικές και κοινωνικές δομές (τράπεζες, συνεταιρισμούς, λαϊκές επιτροπές, εναλλακτικά δίκτυα διανομής, δομές συλλογικής κατανάλωσης) ώστε να αντέξουν τους κραδασμούς της μετάβασης αλλά και τις εντάσεις που γεννιούνται από τις ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις, όπως είναι το ζήτημα της άμυνας και του στρατού.

Η ρήξη δεν είναι «γεγονός» και διαπραγμάτευση, είναι διαδικασία. Αν ιδωθεί ως βραχυπρόθεσμη κίνηση, οδηγεί αναπόφευκτα σε συνθηκολόγηση (για να αποφευχθεί το “χάος”) ή σε απομόνωση. Η ρήξη, ως στρατηγική μακράς διάρκειας, είναι μια διαρκής μετατόπιση της

ισχύος από το κεφάλαιο στην εργασία, η οποία χτίζει τις βάσεις της αυριανής κοινωνίας μέσα στις ρωγμές της σημερινής. Ποιές όμως είναι οι ρωγμές του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού και ειδικότερα στη παρούσα φάση “αναβάθμισης” που περνά ο ελληνικός καπιταλισμός; Οι βάσιμες υποθέσεις που κάνουμε οδηγούν σε 5 πολύ βασικές “ρωγμές”:

1) Όπως επισημάναμε και στην προηγούμενη ενότητα η βιωσιμότητα του χρέους είναι το πιο κρίσιμο μέγεθος για την ελληνική οικονομία και την ανυποχώρητη εγχώρια αστική τάξη. Συνεπώς, δεν μπορεί να επιτευχθεί παρά μόνο με την **μόνιμη μείωση της αγοραστικής δύναμης της εργατικής τάξης και τη διαρκή επιδείνωση των όρων της κοινωνικής αναπαραγωγής** (Ακρίβεια & Στέγη, Παιδεία, Υγεία), παρότι θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί και με τη μείωση της κερδοφορίας. Κάτι τέτοιο όμως δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό, ούτε στο ελάχιστο, από τον σημερινό ελληνικό καπιταλισμό.

2) Η **αντίφαση των ευρωπαϊκών “πράσινων” πολιτικών με τις νέες ενεργειακές πολιτικές της ΕΕ** και τις πραγματικές ανάγκες αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και της ενεργειακής φτώχειας

3) Η **διάλυση των δημόσιων υποδομών** (παραγωγικών και μη παραγωγικών, μεταφορικών, πολιτικής προστασίας κλπ) και των **μορφών “συλλογικών εργαζομένων”** (διάλυση συλλογικής εμπειρίας των εργαζομένων, υποβάθμιση συνθηκών εργασίας, παρακμή των ομαδικών μορφών εργασίας) καθώς και οι δυσλειτουργίες αγορών γης, εργασίας, προϊόντων (ασυμμετρίες προσφοράς και ζήτησης, “φούσκες”, σοβαρές ελλείψεις εργατικού δυναμικού σε κρίσιμους κλάδους),

4) Η **γεωπολιτική εμπλοκή και η νέα στρατιωτική οικονομία** πιθανώς θα προκαλέσουν αντιδράσεις τόσο στις λαϊκές τάξεις όσο και σε ευρύτερα κοινωνικά τμήματα.

5) Η **αποσύνδεση** του οικονομικού και αναπτυξιακού **μοντέλου της οικονομίας από τα οποιαδήποτε οφέλη** μπορούν να προκύψουν **για τις λαϊκές τάξεις**. Οι αγροτικές κινητοποιήσεις το έδειξαν περίτρανα. Τα trickle down economics⁷ της ΝΔ δεν προσφέρουν επαρκή “ψίχουλα” στους “από κάτω” και αυτό γίνεται αντιληπτό στην καθημερινότητα δια “γυμνού οφθαλμού”.

Η ρήξη δεν μπορεί να είναι μια γραφειοκρατική πράξη «κορυφής». Απαιτεί την οικοδόμηση μιας νέας ηγεμονίας, ενός «κοινωνικού λαϊκού» μπλοκ που θα συνδέει τον αγώνα για τη διαγραφή του χρέους και την έξοδο από την ΕΕ με τον αγώνα κατά του ιμπεριαλισμού και του καπιταλισμού. Θέλουμε μια νέα ηγεμονία που να νικήσει την ηγεμονία της αστικής τάξης στον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό. Το μεταβατικό πρόγραμμα (βλ. στα παρακάτω) οργανώνει μια αντι-ηγεμονία δηλαδή μια αντίπαλη κατάσταση στην αστική ηγεμονία που παραμένει κυρίαρχη στα πρώτα στάδια αλλά όχι χωρίς αντίπαλο.

Εξαιτίας της κρισιμότητας της ρήξης, για την προγραμματική ανανέωση της ριζοσπαστικής αριστεράς και την ανασύνθεση μιας νέας πολιτικής υποκειμενικότητας, αυτή δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως κριτήριο εκλογικών συμμαχιών και βεβιασμένων “μετωπικών” συγκροτήσεων. Η ρήξη είναι η προοπτική στην οποία θα συγκλίνουν στρατηγικά εκείνες οι πολιτικές δυνάμεις που κατανοούν ότι η ανατροπή απαιτεί μακρόπνοο σχέδιο και όχι προθέσεις αριστερής διαχείρισης και κάποιο πρόσκαιρο σημείο συμφωνίας.

Γιατί μεταβατικό πρόγραμμα;

Καταρχάς, ζούμε σε μεταβατικούς κοινωνικούς σχηματισμούς, δηλαδή, σε κοινωνικούς σχηματισμούς όπου οι υπάρχουσες τάσεις δεν μπορούν να “χωρέσουν” στα υπάρχοντα

⁷ Η θεωρία που υποστηρίζει ότι οι διευκολύνσεις προς τις επιχειρήσεις και τους πλούσιους (φοροαπαλλαγές και ενισχύσεις) οδηγούν στη δημιουργία θέσεων εργασίας, και επομένως τα οφέλη για τους από πάνω “υπερχειλίζουν” (trickle down) και ευνοούν και τους από κάτω.

κοινωνικά και πολιτικά σχήματα. Με λίγα λόγια έχουμε μια σύγκρουση μορφής και περιεχομένου. Οι δυτικές καπιταλιστικές κοινωνίες που ζούμε είναι μεταβατικές ή βρίσκονται σε μεταβατική κατάσταση διότι εξελίσσονται σε άλλη, πολύ δυσμενέστερη οικολογική και κλιματική κατάσταση, από οικονομίες στις οποίες επικρατούσε η απόσπαση της σχετικής υπεραξίας (οικονομίες που στηρίζονται στην υψηλή παραγωγικότητα, στη σταθερή διάρκεια του εργασιμου χρόνου και στη μείωση της αξίας των προϊόντων που καταναλώνει η εργατική τάξη) σε οικονομίες στις οποίες ενισχύεται η απόσπαση απόλυτης υπεραξίας και άγριας εκμετάλλευσης (επιμήκυνση του χρόνου εργασίας, επιδείνωση των συνολικών όρων εργασίας, σκλήρυνση του διευθυντικού δικαιώματος, ακρίβεια και μείωση της αγοραστικής δύναμης της εργατικής τάξης). Από κοινωνίες ενός ευρέως αποδεκτού παγκόσμιου συστήματος κυκλοφορίας κεφαλαίου και αγαθών από τους κυρίαρχους “παίκτες”, σε κοινωνίες οξυμένων, γεωστρατηγικής φύσης, ανταγωνισμών. Η ΕΕ ενώ δεν αρνείται τις υπάρχουσες πολιτικές της (πχ “πράσινες” πολιτικές) τις ενσωματώνει, όλο και περισσότερο, σε νέες πολιτικές “στρατηγικής ανεξαρτησίας”, δηλαδή, πολιτικές νέων περιόδων ιμπεριαλιστικής επέκτασης με διαφορετική μεθοδολογία. Σε αυτό το πλαίσιο οι κυρίαρχες τάξεις έχουν ή επιχειρούν να έχουν ένα μακροχρόνιο σχέδιο “μεταβατικού προγράμματος”, για τις δικές τους ανάγκες, που δεν θα ακουμπά σε νέα “κοινωνικά συμβόλαια” αλλά σε αυταρχικές πολιτικές.

Επιβάλλεται λοιπόν οι δικόι μας πολιτικοί φορείς να απαντήσουν με το δικό τους μεταβατικό πρόγραμμα, αφού οι μεταρρυθμιστικές πρακτικές και προγράμματα εντός του καπιταλισμού προηγούμενων περιόδων που μπορούσε να ενσωματώσει έστω μερικώς αιτήματα των λαϊκών τάξεων, έχουν περιπέσει σε αχρηστία και νεοφιλελευθερη αποδόμηση. Απέναντι σε έναν καπιταλισμό που αλλάζει, επί το δυσμενέστερο, και θέτει σε κίνδυνο όλον τον πλανήτη δεν μπορείς να απαντήσεις με τη νοσταλγία ενός “ανθρώπινου καπιταλισμού της ρύθμισης”. Το μεταβατικό πρόγραμμα ενώ θα ανακόπτει την πορεία προς τη βαρβαρότητα, ταυτόχρονα, θα θέτει και τις συνθήκες της πορείας για έναν ριζικό κοινωνικό μετασχηματισμό προς έναν τρόπο παραγωγής της συλλογικής διαχείρισης των κοινωνικών αναγκών.

Στην πολιτική ορολογία, και ειδικότερα στην παράδοση του μαρξισμού, το Μεταβατικό Πρόγραμμα είναι μια δέσμη διεκδικήσεων που σκοπό έχουν να γεφυρώσουν το χάσμα ανάμεσα στις καθημερινές ανάγκες των εργαζομένων και τον τελικό στόχο της σοσιαλιστικής ανατροπής. Αντίθετα με ένα «πρόγραμμα ελάχιστων στόχων» (που ζητά απλές βελτιώσεις-ρυθμίσεις εντός του συστήματος, π.χ. μια μικρή αύξηση μισθού), το μεταβατικό πρόγραμμα προβάλλει αιτήματα που ο καπιταλισμός δεν μπορεί να ικανοποιήσει πλήρως και στο σύνολό τους χωρίς να αμφισβητηθεί η ίδια η δομή του. Όταν ένα κίνημα διεκδικεί κάτι που ακούγεται λογικό αλλά το σύστημα αρνείται να το δώσει (π.χ. "μείωση ωρών εργασίας χωρίς μείωση αποδοχών για να σταματήσει η ανεργία", επίταξη ιδιωτικών νοσοκομείων σε στιγμές κρίσης, η διεκδίκηση δημόσιων χώρων πρασίνου στον πυρήνα των μητροπολιτικών κέντρων αντί κερδοσκοπικών χρήσεων γης), αποδεικνύεται στην πράξη και μπροστά “στα μάτια της κοινωνίας” ότι ο καπιταλισμός αποτελεί εμπόδιο στις κοινωνικές ανάγκες. Η διαπίστωση αυτή οδηγεί σε πολιτική ριζοσπαστικοποίηση που αναζητά έναν πολιτικό φορέα με διαφορετικά χαρακτηριστικά από τους κομματικούς φορείς του σημερινού πολιτικού συστήματος που βρίσκονται σε βαθιά πολιτική και νομιμοποιητική κρίση.

Όμως το μεταβατικό πρόγραμμα δεν είναι ένα απλό πρόγραμμα, όπου το αίτημα γίνεται συνείδηση της ανατροπής. Δεν είναι νέα ριζοσπαστική ιδεολογία που μπαίνει στα μυαλά των μαζών. Πολύ περισσότερο θα πρέπει να περιέχει και μέτρα που επιδιώκουν άμεσα μια προεικόνιση της επόμενης περιόδου. Στο πλαίσιο ενός μεταβατικού προγράμματος, αν δεν ξεκινήσει η αλλαγή των σχέσεων παραγωγής και η εργατική τάξη συνεχίζει να εκτελεί εντολές τότε το μεταβατικό πρόγραμμα οδηγεί σε έναν “κρατικό καπιταλισμό” με αλλαγμένες τις νομικές

φόρμες ιδιοκτησίας αλλά με επιβίωση του δυναμικού καπιταλιστικής ανακαμψης και επικράτησης. Ένα μεταβατικό αίτημα θα ήταν ένα νέο θεσμικό πλαίσιο βιομηχανικής ιδιοκτησίας όπου επιχειρήσεις που εγκαταλείπουν οι επιχειρηματίες παραμένουν, με άλλη ιδιοκτησία, σε λειτουργία και υπο νέα συνεταιριστική διεύθυνση. Μεταβατικό αίτημα θα ήταν και η σταθερή εναλλαγή ρόλων στους χώρους παραγωγής.

Το μεταβατικό πρόγραμμα ως εργαλείο μετασχηματισμού. Ένα τέτοιο πρόγραμμα θα πρέπει να στοχεύει στην κατάργηση του διαχωρισμού χειρωνακτικής και πνευματικής εργασίας και στην πραγματική διεύθυνση των παραγωγικών μονάδων από τις εργαζόμενες. Έτσι το πρόγραμμα δεν είναι μόνο μια «γέφυρα» για να πειστεί ο κόσμος, αλλά μια στρατηγική για να αποδιοργανωθεί ο αντίπαλος. Το μεταβατικό πρόγραμμα πατάει πάνω στις υπάρχουσες ρωγμές και προτείνει λύσεις που φαίνονται «αυτονόητες» στον λαό, αλλά είναι «αδιανόητες» για το σύστημα και ταυτόχρονα δεν σταματά στην ανακούφιση αλλά προετοιμάζει το έδαφος για τη σύγκρουση, καθιστώντας σαφές ότι για να «σωθεί» η κοινωνία, οι λαϊκές τάξεις και η φύση θα πρέπει να ηττηθεί η ιδιοκτησία, η κερδοφορία και η πατριαρχία. Το μεταβατικό πρόγραμμα δεν εκπονείται από κάποια επιτροπή σοφών και "φοριέται" στο κεφάλι των λαϊκών τάξεων. Είναι μια διαλεκτική διαδικασία που οργανώσεις της αριστεράς όπως η δική μας σε συνεχή αλληλεπίδραση με τις λαϊκές τάξεις, τις ανάγκες, τα αιτήματα που εκφράζουν μέσα από τις επιμέρους οργανώσεις τους, επιλέγουν και ιεραρχούν τα αιτήματα που εκτιμούν ότι πληρούν τα παραπάνω κριτήρια για να ενταχθούν στην δέσμη αιτημάτων του μεταβατικού προγράμματος.

Ένα μεταβατικό πρόγραμμα ρήξης πρέπει να λειτουργεί ως «κλιμακωτή επίθεση» σε όλα τα επίπεδα της πολιτικής ζωής. Δεν είναι μια στατική αποτύπωση αιτημάτων, αλλά μια διαδικασία που χρησιμοποιεί κάθε κοινωνική διεργασία, κάθε πολιτικό επίπεδο και κάθε εκλογική μάχη για να αποκαλύψει τις αντιθέσεις και τις «ρωγμές» της καπιταλιστικής οικονομίας και εξουσίας και να οργανώσει την αντι-ηγεμονία στην ηγεμονία της αστικής τάξης και στα «αυτονόητα» των επιχειρημάτων της. Οι πέντε σημαντικές ρωγμές που εντοπίστηκαν παραπάνω και που αποτελούν σημεία συγκέντρωσης έντονης λαϊκής δυσαρέσκειας, προς τις κυβερνητικές πολιτικές, χρειάζονται να άρθρωθούν στα διάφορα επίπεδα πολιτικής παρέμβασης για να απαντήσουν στο χαρακτηριστικό της νεοφιλελευθερης και ιμπεριαλιστικής πολιτικής της εποχής μας που είναι η πολυεπίπεδη άρθρωση και διακυβέρνηση. Η απαίτηση για ένα μητροπολιτικό πάρκο μπορεί να αποτελεί ένα σύννητες οικολογικό αίτημα, στην εθνική κλίμακα, αλλά στην τοπική κλίμακα μπορεί να αποτελέσει ένα πολύ σημαντικό μεταβατικό αίτημα. Ας σκεφτούμε εδώ τις συνέπειες που επωμίζονται σήμερα οι νότιες περιοχές της Αττικής όταν το «πάρκο του Ελληνικού» έγινε η «Αθηναϊκή Ριβιέρα» μέσα στους ανταγωνιστικούς πολιτικούς λόγους για το μέλλον της συγκεκριμένης περιοχής. Μπορεί να καλούμε την ΕΕ και τα κράτη-μέλη να αντιμετωπίσουν τις φυσικές καταστροφές και την κλιματική αλλαγή αλλά στο επίπεδο της Θεσσαλίας το αίτημα αυτό απαιτεί την πλήρη αναδιοργάνωση της περιφερειακής οικονομίας και του χωροταξικού σχεδιασμού της. Τα πράγματα πρέπει να αλλάξουν τρόπο που γίνονται και υλοποιούνται και αυτό μπορεί να σημαίνει διαφορετικές ανάγκες στο τοπικό από το εθνικό επίπεδο.

Με λίγα λόγια, ένα μεταβατικό πρόγραμμα θα πρέπει να αποτελεί μια διαφορετική λογική σύνδεσης των επιπέδων παρέμβασης. Στο επίπεδο της ΕΕ θα πρέπει να έχει έντονο αποκαλυπτικό και απονομιμοποιητικό ρόλο. Να αποτελεί μια μεγάλη απονομιμοποιητική πλατφόρμα της λειτουργίας των διεθνών καπιταλιστικών θεσμών και της αντίθεσης που γεννούν με τις ανάγκες των κοινωνικών σχηματισμών και των τοπικών κοινωνιών. Στο εθνικό επίπεδο θα πρέπει να συνομιλεί με τη δυσαρέσκεια που γενούν οι «ρωγμές» των εφαρμοσμένων νεοφιλελευθερων πολιτικών και να συγκεκριμενοποιεί τη ρήξη στις οριζόντιες διαπεριφερειακές αντιθέσεις του κυρίαρχου τρόπου παραγωγής. Στο περιφερειακό και τοπικό επίπεδο θα πρέπει

να οικοδομεί κύτταρα που προσομοιάζουν στον τρόπο άσκησης πολιτικής που οραματιζόμαστε, και να προσφέρει τοπικές λύσεις κοινωνικού σχεδιασμού σε αντίθεση με τις λύσεις που προσφέρονται σε ευρωπαϊκό ή εθνικό επίπεδο.

Η ανάγκη για μια νέα κομμουνιστική αριστερά

Τα νέα πολιτικά και γεωστρατηγικά δεδομένα όπως και τα όρια και οι δομικές αντιφάσεις του διεθνούς και ελληνικού καπιταλισμού επιβάλλουν την αναζήτηση ρηξιακών πολιτικών μακράς διάρκειας και μεταβατικών αιτημάτων μετασχηματισμού. Τα υπάρχοντα πολιτικά υποκείμενα, με τη φυσιογνωμία τους, την συνθεση τους και τον τρόπο λειτουργίας τους, είναι αδύνατο να μπορέσουν να υλοποιήσουν αυτήν την κατεύθυνση. Αυτή η παραδοχή μας οδηγεί στην ανάγκη για μια νέα κομμουνιστική αριστερά, που θα θέσει τα θεμέλια ώστε να αντιστραφεί το βέλος των διαδοχικών ηττών των λαϊκών τάξεων και των καταπιεζόμενων κοινωνικών ομάδων ανά την υφήλιο και την Ελλάδα, θεμελιώνοντας τον **κομμουνισμό του 21ου αιώνα**.

Μια τέτοια αριστερά έχει ως πυρηνικό στόχο τη διεύρυνση ενός **νέου τρόπου άσκησης πολιτικής** και ενός **νέου τρόπου οργάνωσης**, που θα στοχεύει στην ευρεία και ενεργή συμμετοχή των λαϊκών τάξεων στην πολιτική, πράγμα που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία του σχεδίου ρήξης και μετάβασης. Στην υπάρχουσα κατάσταση η ταξική σύνθεση των μελών των αριστερών οργανώσεων -και της δικιάς μας- δεν ανήκει πλειοψηφικά στον πυρήνα της εργατικής τάξης. Ταυτόχρονα, σημαντικό κομμάτι της εργατικής τάξης και των υπόλοιπων λαϊκών τάξεων απέχουν της πολιτικής και οργανωμένης ζωής. Ο δρόμος προς τη νέα κομμουνιστική αριστερά θα πρέπει να έχει αφετηρία την αναγνώριση αυτών των ελλείψεων και κατόπιν τον κατάλληλο σχεδιασμό ώστε να την υπερβεί.

Η Αναμέτρηση αποτελεί μεταβατική οργάνωση με στόχο να οικοδομηθεί στην Ελλάδα μια νέα κομμουνιστική αριστερά. Αναγνωρίζει ότι φέρει ορισμένα από τα στοιχεία της, όμως απέχει πολύ από το να μπορέσει να την οικοδομήσει αυτοτελώς. Επιδιώκει όμως να κομίσει τα στοιχεία που φέρει σε ευρύτερες πολιτικές-ανασυνθετικές και κοινωνικές διεργασίες που θα προκαλέσει η ίδια ή που θα πυροδοτηθούν από άλλες κινηματικές και πολιτικές πρωτοβουλίες.

Νέος τρόπος άσκησης πολιτικής

Η πολιτική είναι για εμάς η δυνατότητα της λαϊκών τάξεων και των καταπιεζόμενων κοινωνικών ομάδων να αλλάξουν τις ζωές τους ανατρέποντας τις κοινωνικές και οικονομικές δομές της εκμετάλλευσης, καθώς και τις πολλαπλές καταπιέσεις και δομές εξουσίας στη βάση και στα εποικοδομήματα της κοινωνίας. Έτσι, η νέα κομμουνιστική αριστερά δεν “εκπροσωπεί” την τάξη, αλλά συγκροτείται μέσα σε αυτήν. Έχει ως βασική επιδίωξη τη γείωση στους κοινωνικούς χώρους που ζουν και εργάζονται οι λαϊκές τάξεις.

Επιδιώκει παντού να φτιάχνει και να εγγυάται ανοιχτούς χώρους πολιτικής όπου οι λαϊκές τάξεις θα μπορούν να οργανώνονται και να πετυχαίνουν νίκες. Για εμάς οι κοινωνικοί χώροι και δομές πέρα από εργαλεία αντίστασης, μπορούν να λειτουργήσουν ως δημοκρατικές συλλογικότητες χάραξης και πρακτικής εφαρμογής πολιτικής που συνομιλούν με το μεταβατικό πρόγραμμα αλλά και τρόπους για την οικοδόμηση αντι-ηγεμονίας στην καθημερινή ζωή και στον πολιτισμό απέναντι στην κυρίαρχη κουλτούρα αυτο-βελτίωσης, αντιμετώπισης της ζωής ως ατομικού επιχειρηματικού project. Μπορούν κοντολογίς να προτείνουν έμπρακτα μια διαφορετική απάντηση στην κρίση (ανα)παραγωγής που δείχνει την αξία της συλλογικής ζωής.

Η νέα κομμουνιστική αριστερά παρεμβαίνει οργανικά και ενωτικά στα κινήματα και τους κοινωνικούς χώρους. Οργανικά, με την έννοια ότι τα μέλη της γίνονται και μέλη των κοινωνικών εγχειρημάτων και συμβάλλουν καθοριστικά τη δράση και τη λειτουργία τους. Η παρέμβασή μας στους χώρους είναι συνυφασμένη με τη λογική ότι θα αλληλεπιδράσουμε, θα συνεισφέρουμε και θα ωφεληθούμε από ανταλλαγή πρακτικών και ώσμωσης, έχοντας σαφείς αποστάσεις από τις λογικές “μονομερούς” καθοδήγησης των κινήματων. Ενωτικά, με την έννοια ότι παντού επιδιώκουμε τη μέγιστη δυνατή συμμετοχή και συναίνεση, ακόμη και δυνάμεις με τις οποίες δε συμφωνούμε σε γενικό πολιτικό πλαίσιο, με στόχο να πετύχουμε νίκες στο σήμερα.

Οι νίκες στο σήμερα αποτελούν δομικό χαρακτηριστικό του νέου τρόπου άσκησης πολιτικής, που αντιλαμβάνεται μια πορεία μετασχηματισμού κοινωνικών εγχειρημάτων σε ρηξιακή κατεύθυνση, και όχι τον ορισμό ενός αδιαπραγμάτευτου αντικαπιταλιστικού σχεδίου, το οποίο πρέπει να επιβάλουμε στα εγχειρήματα αυτά. Η διεκδίκηση του μητροπολιτικού πάρκου στη ΔΕΘ με τη συλλογή υπογραφών για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος, αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα άσκησης επιδραστικής μαζικής πολιτικής και για επιμέρους πράγματα και συσσώρευσης προϋποθέσεων για έναν νέο κύκλο αντιπαράθεσης με τον καπιταλισμό.

Παράλληλα με την επιδίωξη νικών, επιδιώκουμε και τη σύνδεση των επιμέρους αγώνων (συνδικαλιστικών, οικολογικών, φεμινιστικών και τοπικών), ως συνεχές πρόπλασμα μιας νέας ενότητας κοινωνικού και πολιτικού σε ρηξιακή κατεύθυνση. Η συσσώρευση επαρκών όρων για τη ρήξη από το κοινωνικό στο κεντρικό πολιτικό πεδίο αναγνωρίζεται ως μια διαδικασία μακράς διάρκειας και μετασχηματισμών. Οι όροι αυτοί συσσωρεύονται ταχύτερα στο κίνημα με τη μέγιστη δυνατή ενότητα, χωρίς όμως αυτό να επιβάλλεται να αντανakλάται και στο κεντρικό πολιτικό επίπεδο ευθέως και σε κάθε συγκυρία. Ούτως ή άλλως από τη σκοπιά της στρατηγικής της νέας κομμουνιστικής αριστεράς, η διεκδίκηση της πολιτικής εξουσίας δεν μπορεί να αρχίζει και να τελειώνει στην κατάληψη θέσεων εντός του κράτους, στρατηγική που συνδέεται με τη λανθασμένη γραμμική αντίληψη του τύπου «πρώτα πολιτικός αγώνας, μετά κατάληψη της εξουσίας και μετά οικοδόμηση». Αναγνωρίζουμε όπως εξηγείται παραπάνω μια συνεχή διαλεκτική σχέση μεταξύ κοινωνικού και πολιτικού.

Παρόλα αυτά, η στρατηγική μας περιλαμβάνει και την κεντρική πολιτική παρέμβαση και τη συμμετοχή στις εκλογές, καθώς έτσι το πολιτικό πρόταγμα των αριστερών οργανώσεων και κομμάτων έρχεται σε επαφή με ακροατήρια πολύ ευρύτερα των συγκροτημένων κοινωνικών χώρων. Μία κεντρική πολιτική απεύθυνση είναι αναγκασμένη να λαμβάνει υπόψη τα επιμέρους προγράμματα πάλης των αγωνιστικών συλλογικοτήτων, αλλά ταυτόχρονα να επιδιώκει μια συνολικοποίηση και μια ιεράρχηση με βάση τις ταξικές, κοινωνικές και άλλες προτεραιότητες ή τις επιμέρους εκφάνσεις του συσχετισμού δύναμης με όρους μεταβατικού προγράμματος. Ακόμη η στρατηγική μας αντιλαμβάνεται την κυβέρνηση της Αριστεράς ως κόμβο, όταν αυτή έρχεται στο προσκήνιο σπρωγμένη από τις εργαζόμενες τάξεις και τη νεολαία.

Νέος τρόπος οργάνωσης

Ο νέος τρόπος άσκησης πολιτικής απαιτεί και μια νέα μορφή οργάνωσης επαναστατικής αναφοράς. Η νέα κομμουνιστική αριστερά ως πολιτικό υποκείμενο βασίζεται στη συλλογική ηγεσία και συνεχή εναλλαγή ρόλων, απορρίπτοντας τη λογική «φυσικών» ηγεσιών και κάθε μορφή συγκρότησης γύρω από έναν αρχηγό ή αρχηγική ομάδα. Η οργάνωση είναι για εμάς ένα σχολείο πολιτικής χειραφέτησης, όχι απλώς ένας εκλογικός μηχανισμός. Έτσι, η νέα κομμουνιστική αριστερά επιχειρεί συνεχώς να θεμελιώσει στο εσωτερικό της εκείνες τις δομές και τις διαδικασίες που διασφαλίζουν την ενεργή εμπλοκή των πιο καταπιεζόμενων μελών στη λήψη αποφάσεων και σε κεντρικούς ρόλους. Τελικά στοχεύει στην άρση της αντίθεσης μεταξύ

χειρωνακτικής και πνευματικής, εκτελεστικής και διευθυντικής εργασίας, εντός της πολιτικής οργάνωσης. Η οργάνωση είναι για εμάς ο καθρέφτης της κοινωνίας που οραματιζόμαστε.

Η νέα μορφή οργάνωσης βασίζεται στην εσωτερική δημοκρατία και έχει κατοχυρωμένο το δικαίωμα στη διαφωνία, ακόμη και δημόσια. Η θεωρητική συγκρότηση και η πολιτική πειθαρχία πηγάζουν κυρίως από τη συλλογική απόφαση και όχι την ιεραρχία, αλλά και από την πίστη στον κοινό σκοπό, μια πίστη που συνυπάρχει με μια κριτική ματιά και τροφοδοτείται από την ανάγκη συνεχούς εσωτερικής αναζήτησης.

Κομμουνισμός του 21ου αιώνα

Η ανάγκη μας να συμβάλουμε στη διαμόρφωση ενός νέου κομμουνιστικού ρεύματος στηρίζεται στην παραδοχή ότι τα υπάρχοντα κομμουνιστικά ρεύματα έχουν φτάσει εδώ και δεκαετίες τα όριά τους και βρίσκονται σε γενικό αδιέξοδο που αποτυπώνεται και στην πορεία των αντίστοιχων οργανώσεων-εκφραστών τους. Αυτή η παραδοχή συνοδεύεται από την κριτική αποτίμηση των ιστορικών εμπειριών του 20ού και του 21ου αιώνα.

Αναγνωρίζουμε τις κοινωνικές κατακτήσεις του εργατικού κινήματος και της συνεισφοράς των κομμουνιστικών κομμάτων σε αυτές και απορρίπτουμε την ταύτιση του σοσιαλισμού και του κομμουνισμού με τον κρατισμό και την ανελευθερία. Ωστόσο, είμαστε σε σαφή ρήξη τόσο με τον γραφειοκρατικό συγκεντρωτισμό των καθεστώτων του υπαρκτού σοσιαλισμού, όσο με τον κυβερνητισμό εκφάνσεων της δυτικής αριστεράς. Ταυτόχρονα, διατηρούμε την πεποίθηση ότι η απελευθέρωση των λαϊκών τάξεων και των καταπιεζόμενων κοινωνικών ομάδων δε γίνεται χωρίς την περιστολή συμφερόντων των κυρίαρχων τάξεων, χωρίς τη διάλυση συγκεκριμένων δομών εξουσίας.

Έτσι, στόχος της νέας κομμουνιστικής αριστεράς δεν είναι η «επιστροφή» σε συνταγές προηγούμενων αιώνων, αλλά η **επανεφεύρεση** των προταγμάτων του κομμουνισμού στον 21ο αιώνα με βάση τις ανάγκες και τις προκλήσεις που έχει δημιουργήσει ο σημερινός καπιταλισμός. Ο κομμουνισμός του 21ου αιώνα είναι το όραμα της νέας κομμουνιστικής αριστεράς. Σε αυτή τη ανοιχτή συζήτηση για το τι είναι ο κομμουνισμός του 21ου αιώνα επιδιώκουμε να συμβάλλουμε με τα κάτωθι στοιχεία:

- **Δημοκρατικός σχεδιασμός της οικονομίας**

Αντιλαμβανόμαστε τον σχεδιασμό όχι ως γραφειοκρατική επιβολή από τα πάνω, αλλά ως συλλογική, συμμετοχική διαδικασία που αξιοποιεί τις τεχνολογικές δυνατότητες - χωρίς να παραγνωρίζει τη μη ουδετερότητα της τεχνολογίας - για τη διαμόρφωση κοινωνικών προτεραιοτήτων. Στόχος είναι η ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών με διαφάνεια, λογοδοσία και ουσιαστικό έλεγχο από τους εργαζόμενους και τις τοπικές κοινότητες.

- **Κοινωνική ιδιοκτησία με εργατικό και κοινωνικό έλεγχο**

Η κοινωνική ιδιοκτησία δεν ταυτίζεται με τον κρατισμό, αλλά θεμελιώνεται στη συλλογική διαχείριση των βασικών μέσων παραγωγής από τις εργαζόμενες τάξεις και την κοινωνία. Προϋποθέτει δημοκρατικούς θεσμούς ελέγχου, ανακλητότητα, αποκέντρωση και ενεργή συμμετοχή, ώστε ο πλούτος που παράγεται να κατευθύνεται προς τις κοινωνικές ανάγκες. Στο σήμερα θέτει στο επίκεντρο την προστασία των δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών και τη διαχείρισή τους ως «κοινά» σε μικρό-τοπικό ή σε μεγαλύτερο επίπεδο, επιχειρώντας να διευρύνει τις πρακτικές αυτοδιαχείρισης και συνεταιρισμού.

- **Οικοσοσιαλισμός απέναντι στην κλιματική κρίση**

Θεωρούμε την κλιματική κρίση δομικό αποτέλεσμα του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής και όχι απλώς ζήτημα «πράσινης» διαχείρισης. Ο οικοσοσιαλισμός συνδέει τη διαφύλαξη και

προστασία του περιβάλλοντος με τον κοινωνικό μετασχηματισμό, επιδιώκοντας μια παραγωγή και κατανάλωση με δεδομένα τα φυσικά όρια του πλανήτη που να υπηρετούν τις κοινωνικές ανάγκες, όχι το κέρδος. Το ζήτημα της κλιματικής κρίσης ενδεχομένως αποτελεί και την καρδιά ενός νέου κύκλου κινημάτων και αντιπαράθεσης με τους κυρίαρχους σε πλανητική κλίμακα, κινήματος εντός του οποίου θα αντιπαρατεθούν και διαφορετικές γραμμές από τις λαϊκές τάξεις.

- **Φεμινιστική και αντιρατσιστική διάσταση ως οργανικό μέρος της ταξικής πάλης**

Βλέπουμε το φύλο και τη φυλή τις έμφυλες, τις φυλετικές και κάθε άλλους είδους διακρίσεις και αποκλεισμούς ανθρώπων πάνω στις οποίες χτίζεται ο ρατσισμός στενά συνδεδεμένες με τις ταξικές αντιθέσεις, αντιλαμβανόμαστε όμως και την αυτονομία τους. Πολύ περισσότερο όμως, δεν τα θεωρούμε υποδεέστερα ζητήματα σε σχέση με τα οικονομικά/εργασιακά, και έχουμε συναίσθηση ότι παράγουν και νέες ριζοσπαστικές πολιτικοποιήσεις.

Κεφάλαιο 3: Από την Αναμέτρηση στην Πολιτική Κίνηση - Στοιχεία Απολογισμού και Σχεδιασμού⁸

Συνοπτικός απολογισμός της πορείας της Αναμέτρησης

Ο παρόν απολογισμός αναγνωρίζει ότι η Αναμέτρηση απέτυχε έως τώρα ως ανασυνθετικό εγχείρημα, καθώς οι στρατηγικές συμφωνίες δεν αρκούσαν εφόσον δεν συνοδεύτηκαν από κοινό τρόπο δράσης και μοντέλο άσκησης πολιτικής. Σε αυτή τη φάση αναγνωρίζεται επίσης ότι δε μπορεί να γίνει ένας πλήρης απολογισμός για τους λόγους της αποτυχίας αυτής και για τη γενικότερη πορεία της οργάνωσης, παρά μόνο συνοπτικός. Σε επόμενο διάστημα, ανοίγοντας από τώρα τη συζήτηση, θα επιδιωχθεί ένας αναλυτικότερος απολογισμός ο οποίος είναι χρήσιμος και αναγκαίος και σίγουρα θα μπορεί να γίνει με περισσότερη ψυχραιμία και με την απαραίτητη απόσταση, οδεύοντας προς τα επόμενα βήματα του πολιτικού μας σχεδίου.

Ακόμη, ο παρόν συνοπτικός απολογισμός θεωρήθηκε ότι αποτελεί κυρίως αντικείμενο εσωτερικής συζήτησης στην οργάνωση, για αυτό και δεν δημοσιεύεται εισηγητικά. Τα βασικά του συμπεράσματα θα δημοσιευτούν με το κείμενο απόφασης μετά την Πανελλαδική Συνδιάσκεψη.

Για την Πολιτική Κίνηση

Το τελευταίο διάστημα έχουμε εδραιώσει έναν κοινό βηματισμό με τις οργανώσεις της ΠΚ (ΑΠΟ, ΔΕΑ, ΚΕΜΑ, Μετάβαση, Ξεκίνημα) τόσο σε επίπεδο κινηματικής πορείας και πρακτικής όσο και σε εξωστρεφείς δράσεις, εκδηλώσεις και τοπικές συνελεύσεις. Ήδη πριν την απόφαση των οργανώσεων να κάνουμε το πρώτο βήμα και να συγκροτήσουμε την ΠΚ συνυπήραμε σε πληθώρα κοινωνικών χώρων, σωματείων, σχημάτων και παρατάξεων. Η καθημερινή τριβή και συνύπαρξη με τους υπόλοιπους συντρόφους έκανε ευκολότερη την συνύπαρξη μας εντός της πρωτοβουλίας και την μετάβαση προς αυτό το μάλλον πρωτότυπο εγχείρημα. Ένα εγχείρημα ενότητας με διαφορετική ποιότητα και ένταση σε σχέση με τις αμιγώς μετωπικές ή ανασυνθετικές προσπάθειες του παρελθόντος.

Το κενό που αναγνώσαμε από κοινού με τις άλλες οργανώσεις ήταν αυτό της ύπαρξης ενός φορέα που θα επανανοηματοδοτήσει τον αντικαπιταλιστικό δρόμο για τα κινήματα και την κοινωνία, χωρίς να τον ταυτίζει με τον σεχταρισμό και την απομόνωση αλλά και χωρίς να υποχωρεί από κεντρικές αρχές του. Θεωρούμε ότι υπάρχει τρόπος όχι απλώς να παραχθεί μια πολιτική “ενδιάμεση” των υπαρχόντων σχηματισμών που θα μπορέσει να τα συγκλίνει, αλλά μια προοπτική υπέρβασής τους, με εργαλείο τη διαλεκτική σχέση κινήματων-προγράμματος.

Στόχοι μας για το συγκεκριμένο εγχείρημα εξακολουθούν να είναι ένας μονιμότερος και βαθύτερος συντονισμός στα κινήματα, η συλλογική εκπόνηση ενός μεταβατικού προγράμματος, τόσο σε επίπεδο θεωρίας, αλλά και πρακτικής, η εμπάθυνση των ανασυνθετικών διεργασιών και, τέλος, η συστηματοποίηση των πολιτικών πρωτοβουλιών που μπορεί και πρέπει να πάρει η ριζοσπαστική ανατρεπτική αριστερά σήμερα, συμπεριλαμβανομένης και μιας πιθανής εκλογικής προσπάθειας. Το να εξειδικευτούν και να προχωρήσουν οι στόχοι αυτοί απαιτεί μια ειλικρινή αποτίμηση της συνεισφοράς μας ή της έλλειψης αυτής σε κάθε ένα από αυτά τα πεδία έως

⁸ Το Κεφάλαιο 3 αποτελεί απόδοση προς δημοσίευση του αντίστοιχου κεφαλαίου εισηγητικού κειμένου της Συνδιάσκεψης. Επίσης, το τμήμα του κειμένου που αφορά τον απολογισμό της πορείας της οργάνωσης δεν δημοσιεύεται για λόγους που εξηγούνται εντός του κειμένου.

τώρα. Απαιτεί, ως εκ τούτου να απαντήσουμε στο ερώτημα τι σκοπεύουμε να κάνουμε διαφορετικά στο εξής για τα κινήματα, για το πρόγραμμα και για την πολιτική παρουσία της ριζοσπαστικής αντικαπιταλιστικής αριστεράς στο σήμερα.

Η αποστοίχιση της οργανωμένης αριστεράς από την εργατική τάξη και τις ανάγκες της και η αδυναμία της να παρέμβει καθοριστικά ακόμα και στις πιο αυθόρμητες εκφράσεις λαϊκής κινητοποίησης -όπως τα Τέμπη-δημιουργεί στην “Πρωτοβουλία για μία νέα ενωτική και ανατρεπτική αριστερά” την επιτακτική ανάγκη να επαναπροσδιορίσει την συμμετοχή στα επιμέρους κινήματα με σκοπό την εδραίωση μιας συστηματικής αριστερής παρέμβασης και την επαναδιεκδίκηση της συλλογικής κουλτούρας σε κοινωνικό επίπεδο. Η μαζική οργάνωση και συσπείρωση του κινήματος μπορεί να εκκινήσει από την όξυνση της συνδικαλιστικής παρέμβασης μας στους χώρους εργασίας, στα σωματεία και τους συλλόγους στους οποίους βρισκόμαστε καθημερινά και συνομιλούμε ή συνεργαζόμαστε ήδη από πριν την συγκρότηση της Πρωτοβουλίας με τις άλλες οργανώσεις. Ο κόσμος στους χώρους αυτούς χρειάζεται να εμπνευστεί από εμάς και το όραμα για την διεκδίκηση καλύτερων όρων ζωής και εργασίας και να συμμετάσχει με όσες δυνάμεις μπορεί να διαθέσει, να μην είναι εξωτερικός παρατηρητής ή παθητικός δέκτης, αλλά να αποτελέσει αυτόν τον κομβικό κρίκο της αλυσίδας για την ανάταση των κινημάτων μέσα από νέους προβληματισμούς και ιδέες που εμείς μπορεί να παραβλέπουμε ή να μην έχουμε καταφέρει μέχρι στιγμής να ιεραρχήσουμε. Με το να εντάξουμε τον κόσμο των κινημάτων, τις απογοητευμένες από την παγκόσμια και εγχώρια συγκυρία, όσα προσπαθούν να βρουν μια διέξοδο στις διεργασίες μας, δίνοντας τους τον κατάλληλο χώρο να εκφραστούν και να συμμετάσχουν ενεργά θα συμβάλλουμε όλες και όλοι προς μία κατεύθυνση κινηματικής έξαρσης. Διακρίνοντας κάθε φορά το πολιτικό επίδοκο οφείλουμε, συν τοις άλλοις, να συμπράττουμε με άλλες οργανώσεις ή συλλογικότητες του ευρύτερου κινήματος προκειμένου να επιτυγχάνουμε νίκες μέσα από την συλλογική διεκδίκηση. Δεν παραβλέπουμε το γεγονός ότι και με άλλες δυνάμεις πιθανόν διαφορετικών αντιλήψεων μία μετωπική ή πρόσκαιρη συμμαχία στα πεδία των κινηματικών διεργασιών συμβάλλει στην μαζικοποίηση και την απόκτηση διάρκειας, καθώς και την εδραίωση στην κοινωνία πολιτικών αιτημάτων.

Άλλωστε, ό,τι αφορά το μεταβατικό πρόγραμμα, θα επιδιώξουμε μια κίνηση δυναμική και όσο το δυνατόν πιο ανοιχτή, ευρεία και συμμετοχική. Η ΠΚ, έτσι, δεν θα αποτελέσει το υποκείμενο που θα παράξει το πρόγραμμα της μετάβασης, αλλά ευελπιστούμε να αποτελέσει τον κινητήριο μοχλό για το άνοιγμα της συζήτησης, την παραγωγή επεξεργασιών, την συνδιαμόρφωση βημάτων. Στα πρώτα βήματα μετά την ίδρυσή της θα επιδιώξουμε να εκκινήσουμε το διάλογο αυτό, ξεκινώντας πρώτα απ’ όλα από τα πεδία και τα ζητήματα που μας αντιστοιχούν βάσει της κοινωνικής μας διάταξης και της ταξικής μας σύνθεσης. Σταδιακά, και χωρίς να εγκαταλείπουμε την προσπάθεια συγκρότησης μεταβατικών αιτημάτων, η ίδια η παρέμβαση της πολιτικής κίνησης σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο θα τροφοδοτεί τις επεξεργασίες αυτές, και το αντίστροφο. Έτσι ελπίζουμε να καλυφθεί μεσοπρόθεσμα ένα σοβαρό κενό που γεννήθηκε μετά το 2015, να μάθουμε δηλαδή να μιλάμε ξανά για την δυνατότητα για μια άλλη μορφή κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης, με υλικό τρόπο.

Τέλος, η δημοκρατία και ο ανοιχτός χαρακτήρας των διαδικασιών, με την ουσιαστική εμπλοκή του ανένταχτου κόσμου ιεραρχείται ψηλά από την Αναμέτρηση και θεωρούμε ότι μπορεί να αποτελέσει τις ρίζες να στηθεί αυτή η πρωτοβουλία, καθώς αποτελεί το στοιχείο που πιστεύουμε ότι θα τη διαφοροποιήσει ουσιαστικά από οποιαδήποτε αντίστοιχη προηγούμενη προσπάθεια. Η εσωτερική δημοκρατία των συνελεύσεων μπορεί να επιτευχθεί με την οριζόντια λειτουργία τους, την εμπλοκή ανένταχτου κόσμου και την εισροή νέων ιδεών για τα τοπικά πεδία παρέμβασης. Τελικά, τόσο η εσωτερική δημοκρατία όσο και η εξωστρεφής απεύθυνσή μας ξεκινάνε από τον

τρόπο που θα διαλέξουμε να παράγουμε πολιτική: οριζόντια και από τα κάτω, συμπεριληπτικά στις εργαζόμενες, στα καταπιεσμένα έμφυλα και στα μεταναστευτικά υποκείμενα, με τρόπο φρέσκο και πρωτότυπο, με προς τα έξω εκπροσώπηση από τους ανθρώπους που ενσαρκώνουν την σύγχρονη πραγματικότητα των πολλαπλών καταπιέσεων και κοινωνικών αγώνων.

Η Πολιτική Κίνηση θέλουμε να προσβλέπει τέλος και σε συμμετοχή στις εκλογικές διαδικασίες κάθε είδους: αυτοδιοικητικές, κοινοβουλευτικές, ευρωπαϊκές εκλογές. Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η συσώρευση του αναγκαίου πολιτικού και οργανωτικού δυναμικού ώστε το όποιο εκλογικό κατέβασμα να είναι σε θέση να εκπέμψει πολιτικό στίγμα και να έχει μαζική απεύθυνση. Συγκεκριμένα προσβλέπουμε στην εκπόνηση πολιτικής πρότασης με επεξεργασίες, αιτήματα και προγραμματικές αιχμές στα πλαίσια εκπόνησης του μεταβατικού προγράμματος. Επιπλέον προσδοκούμε πως η οργανωτική μας ανάπτυξη σε επίπεδο μελών και Συνελεύσεων Βάσης θα εγγυάται με όρους μαζικής συμμετοχής αλλά και μαζικής απεύθυνσης την επιτυχία ενός εκλογικού κατεβάσματος. Βάσει των παραπάνω, η συμμετοχή στις αυτοδιοικητικές και στις ευρωπαϊκές εκλογές ταιριάζει καλύτερα στην υπάρχουσα κατάσταση της Αναμέτρησης αλλά και της ΠΚ. Ωστόσο και για τη συμμετοχή στις εθνικές εκλογές θα διερευνήσουμε τις προϋποθέσεις εντός του εγχειρήματος της ΠΚ για μια συμμετοχή με τους καλύτερους δυνατούς όρους, ώστε ακόμη και αν δεν επιτευχθεί, να υπάρχει παρακαταθήκη για επόμενες εκλογικές προσπάθειες.

Σχεδιασμός

Κριτήρια Παρέμβασης

Η συζήτηση για τον πιο συγκεκριμένο σχεδιασμό δεν μπορεί παρά να εκκινεί από τα διδάγματα του πρόσφατου απολογισμού μας, την ανάλυση της συγκυρίας, και βέβαια της στρατηγικής μας όπως αναλύθηκε παραπάνω. Αν η Αναμέτρηση φιλοδοξεί να αποτελέσει τροφοδότη και εγγυητή μιας νέας κομμουνιστικής αριστεράς, ο σχεδιασμός μας δεν μπορεί να είναι μια απλή λίστα δράσεων, αλλά μια στρατηγική παρέμβασης που θα υπηρετεί την κατεύθυνσή μας αυτή. Για εμάς, η παρέμβαση κρίνεται από τα παρακάτω αλληλένδετα κριτήρια που αποτελούν ταυτόχρονα και στόχους:

1. Δημιουργία πολιτικού χώρου για τις λαϊκές τάξεις

Η παρέμβασή μας αναμετράται με το αν καταφέρνει να φτιάχνει και να εγγυάται ανοιχτούς χώρους πολιτικής όπου οι καταπιεσμένοι θα μπορούν να συγκροτούνται ως συλλογικό υποκείμενο και να πετυχαίνουν νίκες. Δεν πάμε στους κοινωνικούς χώρους για να «διαφωτίσουμε» αλλά κυρίως για να εγγυηθούμε υπάρχουσες και να συμβάλλουμε στη δημιουργία νέων συλλογικοτήτων που θα παράγουν πολιτική, μαθαίνοντας κιόλας από αυτές. Η διεύρυνση των χώρων αυτών και η αλληλοδιαπλοκή της λειτουργίας τους με το πολιτικό μας σχέδιο αποτελεί βασικό κριτήριο και στόχο της παρέμβασης τα επόμενα χρόνια στο δρόμο για τη συγκρότηση μιας νέας κομμουνιστικής αριστεράς.

2. Με τις λαϊκές τάξεις και την ανάδειξη των «αόρατων»

Θέλουμε να οργανωθούμε μαζί με τα τμήματα που βρίσκονται στο περιθώριο του πολιτικού ενδιαφέροντος: επισφαλείς εργαζόμενους, μακροχρόνια άνεργους, μετανάστες χωρίς χαρτιά, γυναίκες σε κακοπληρωμένες εργασίες, φροντιστ(ρι)ες που αναλαμβάνουν μεγάλο μέρος της εξατομίκευσης της αναπαραγωγής, ανθρώπους (απο)κλεισμένους σε δομές, νέους χωρίς προοπτική και να φτιάξουμε από κοινού δυνατότητες για να ασκήσουν πολιτική. Η παρέμβασή μας οφείλει να αναζητήσει αυτούς τους ανθρώπους εκεί που βρίσκονται: στις λαϊκές και

υποβαθμισμένες γειτονιές των πόλεων που έχουμε παρέμβαση, στα απροστάτευτα εργασιακά περιβάλλοντα και σε επόμενο στάδιο πιο μαζικά και σε υποβαθμισμένες περιοχές της περιφέρειας.

3. Στόχευση στις ρωγμές της κυρίαρχης αφήγησης

Αναζητούμε τις συγκεκριμένες ρωγμές του συστήματος όπως τις εντοπίσαμε: την κρίση κοινωνικής αναπαραγωγής, την αντίφαση της πράσινης μετάβασης, τη γεωπολιτική εμπλοκή. Αυτοί οι αδύναμοι κρίκοι είναι τα πεδία όπου η αντίφαση του ελληνικού καπιταλισμού γίνεται ορατή και βιωμένη. Εκεί, στους χώρους που πιέζονται περισσότερο, οφείλει να είναι παρούσα κατά προτεραιότητα η πολιτική μας πρόταση και λογική.

Ταυτόχρονα με τα παραπάνω κριτήρια παλεύουμε μέσα από τη παρέμβαση μας για τη **διεύρυνση συλλογικής κουλτούρας απέναντι στον ατομισμό και τις διακρίσεις**. Γνωρίζουμε ότι κυριαρχία του κεφαλαίου δεν είναι μόνο οικονομική αλλά και ιδεολογική: παράγει και αναπαράγει ατομισμό, ανταγωνισμό και ενισχύει το ρατσισμό, το σεξισμό, την ομοτρανσφοβία. Απέναντι σε αυτό χρειάζεται να οικοδομήσουμε στην πράξη μια διαφορετική κουλτούρα: αλληλεγγύης, συλλογικότητας, αποδοχής και συμπερίληψης της διαφορετικότητας. Κάθε παρέμβαση που κάνουμε, κάθε πολιτικός χώρος συζήτησης που φτιάχνουμε θέλουμε να είναι ταυτόχρονα και ένα σχολείο που θα εκπαιδεύσει τον συμμετέχοντα κόσμο σταδιακά στη νέα κουλτούρα.

Παρέμβαση των ΣΒ και των θεματικών ομάδων

Ο σχεδιασμός για το επόμενο διάστημα έχει ως βασική προτεραιότητα την ανασυγκρότηση και λειτουργική αναβάθμισή τους, όχι ως γραφειοκρατική υποχρέωση, αλλά ως τον μόνο δρόμο για να παραχθεί πολιτική και να γεννηθούν ιδέες. Έτσι, η κατεύθυνση ανά ΣΒ είναι η δημιουργία μιας νέας, ποιοτικά ανώτερης λειτουργίας που θα υπηρετεί το πολιτικό μας σχέδιο. Κριτήριο της πρέπει να είναι η παραγωγή πολιτικού λόγου και δράσεων μετά από κάθε διαδικασία, η συνεχής επαφή με νέο καταπιεζόμενο κόσμο και ένταξη νέων αγωνιστών στις τάξεις μας.

Ο νέος τρόπος οργάνωσης που θέλουμε να οικοδομήσουμε, ο οποίος θέλουμε να γίνει ελκυστικός και για διευρυμένα λαϊκά στρώματα απαιτεί από τις ΣΒ να δημιουργούν ένα περιβάλλον που δεν αντιμετωπίζει τα μέλη μόνο ως στελέχη με υποχρεώσεις, αλλά και ως πολλαπλά καταπιεζόμενα υποκείμενα που βρίσκουν ένα αντιπαράδειγμα κοινωνικής και πολιτικής συγκρότησης.

Τοπικές Συνελεύσεις Βάσης

Για το επόμενο μεσοπρόθεσμο διάστημα οι τοπικές ΣΒ καλούνται να ανασυγκροτηθούν στους κάτωθι άξονες:

- Την εξειδίκευση σε τοπικό επίπεδο των πολιτικών μας ιεραρχήσεων παράλληλα με τη συνεχή χαρτογράφηση και άλλων ρωγμών σε τοπικό επίπεδο. Οι τοπικές ΣΒ να γίνουν ένα εργαστήριο πολιτικής όπου η κεντρική μας ιεράρχηση συναντά την τοπική πραγματικότητα, παράγοντας τοπικές μορφές δράσης.
- Την εγγύηση και ενίσχυση των δημοτικών σχημάτων που συμμετέχουμε με άξονες τις πολιτικές μας ιεραρχήσεις και άλλα τοπικά ζητήματα την αξιοποίησή τους για την άσκηση πολιτικής από τους από κάτω σε τοπικό επίπεδο.
- Την εγγύηση, ενίσχυση ή δημιουργία νέων δομών αλληλεγγύης και αυτοδιαχείρισης σε τοπικό επίπεδο, οι οποίες αποτελούν χώρους πολιτικής για τους από κάτω και χώρους

συλλογικής ικανοποίησης των κοινωνικών αναγκών. Οι δομές αυτές αποτελούν κομβικό σημείο τους σχεδίου μας για τη διεύρυνση του νέου τρόπου άσκησης πολιτικής.

Στη νέα μας φάση η κατεύθυνσή μας είναι όλες οι τοπικές μας συνελεύσεις στα αστικά κέντρα και στην περιφέρεια να αποτελούν κύτταρα οργάνωσης δράσεων και επαφής με κόσμο σε εβδομαδιαία βάση στο μέτρο των δυνατοτήτων τους. Στόχος μας είναι το βαθύ ρίζωμα της παρέμβασης μας το αμέσως επόμενο διάστημα. Για τα παραπάνω η κατεύθυνσή μας είναι να τα υλοποιούμε σταδιακά όλο και περισσότερο σε επίπεδο τοπικών συνελεύσεων της ΠΚ.

Ειδικά για τις ΣΒ της περιφέρειας είναι δεδομένο ότι υπάρχει εκ των πραγμάτων μεγαλύτερη αυτονομία στο σχεδιασμό σε σχέση με τις τοπικές ΣΒ των μεγάλων αστικών κέντρων, καθώς ανακύπτουν συχνά ζητήματα με σημαντικό τοπικό ενδιαφέρον (π.χ. πάρκο ΔΕΘ, πάρκο Βελισσάριο-Ιωάννινα). Επιπλέον αμέσως μετά τη Συνδιάσκεψή μας θα ιεραρχηθεί η συγκρότηση συνελεύσεων της ΠΚ σε όσες περισσότερες πόλεις/περιοχές γίνεται.

Κλαδικές Συνελεύσεις Βάσης

Για το επόμενο μεσοπρόθεσμο διάστημα οι κλαδικές ΣΒ καλούνται να ανασυγκροτηθούν στους κάτωθι άξονες:

- Εγγύηση, ενίσχυση και δημιουργία νέων σχημάτων στους συνδικαλιστικούς χώρους όπου υπάρχουν μέλη μας. Τα εργατικά σχήματα και τα σωματεία αποτελούν κορωνίδες του πολιτικού μας σχεδίου για τον νέο τρόπο άσκησης πολιτικής.
- Αιχμές της παρέμβασής μας αποτελούν η επαναφορά των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας (ΣΣΕ), η αύξηση των μισθών, η μείωση των ωραρίων, η ασφάλεια και υγεία στην εργασία. Τα παραπάνω είναι η απάντηση ενός μαχητικού εργατικού κινήματος απέναντι στην οικονομία απόλυτης υπεραξίας αλλά και στην κρίση αναπαραγωγής για τις εργαζόμενες τάξεις. Επίσης είναι μέρος της σύνθεσης ενός μεταβατικού προγράμματος ρήξης όπως το αναλύσαμε παραπάνω.
- Αλληλοδιαπλοκή της παρέμβασής μας με τις κεντρικές μας ιεραρχήσεις που έχουμε αναγνωρίσει ότι είναι οι αδύναμοι κρίκοι της κυρίαρχης αφήγησης (πχ. στέγη, ακρίβεια, άδειες ασθενείας, ή φροντίδας μπορούν να είναι μέρος της μάχης για ΣΣΕ).
- Αξιοποίηση της ΠΚ και των συνδικαλιστικών οχημάτων μας για την οργάνωση πιο οργανωμένων μαχητικών απεργιακών και άλλων εργατικών κινητοποιήσεων. Στη φάση που βρισκόμαστε απαιτείται η οικοδόμηση ενός μαχητικού εργατικού συνδικαλισμού που θα μεταχειριστεί ακόμη και πιο συγκρουσιακά μέσα πάλης, η εμπέδωση των οποίων απαιτεί τριβή, δοκιμή και διευρυμένη συζήτηση.

Σπουδάζουσα - Νέα Γενιά

Η παρέμβασή μας στη Σπουδάζουσα μέσω των σχημάτων της Ρεβάνς εξειδικεύεται στην απόφαση της τελευταίας ολομέλειας Σπουδάζουσας.

Σε επόμενη φάση και σε επίπεδο ΠΚ θα χρειαστεί να εξετάσουμε και γενικότερα την παρέμβαση στη νεολαία, εντός και εκτός πανεπιστημίων. Οφείλουμε να στηρίξουμε και να αναπτύξουμε τη νεανική μας δράση, με αιχμές που αφορούν άμεσα τη νέα γενιά (φοιτητικό/μαθητικό, στέγη, επισφαλής εργασία, ελεύθερος χρόνος, φεμινισμός, κλιματική κρίση), χτίζοντας μια κουλτούρα που θα συνδέει τη νεανική ριζοσπαστικοποίηση με την κομμουνιστική προοπτική.

Θεματικές Ομάδες

Οι θεματικές ομάδες αποτελούν τη «δεξαμενή» επεξεργασιών για την οργάνωση και οφείλουν να λειτουργούν ανοιχτά και συμπεριληπτικά. Παράλληλα, συνεχίζουν να αποτελούν και το χώρο λήψης πολιτικών και κινηματικών πρωτοβουλιών στο πεδίο δράσης τους. Στη φάση που είμαστε θα κληθούν να αναλάβουν την εκπόνηση επεξεργασιών για την τροφοδότηση της ΠΚ, συμβάλλοντας στη συνολική επεξεργασία και στον κοινό βηματισμό. Σε επόμενη φάση και σε επίπεδο ΠΚ πλέον θα θέσουν τις βάσεις για την εκπόνηση τμημάτων του μεταβατικού προγράμματος το οποίο θα αξιολογείται και από τους κινηματικούς αγώνες και παρεμβάσεις που θα συμμετέχουμε και θα πυροδοτούμε.

Πολιτικές Ιεραρχήσεις: Κύριοι Άξονες Παρέμβασης

Με βάση την ανάλυση της συγκυρίας προτείνουμε να επικεντρωθούμε σε τρεις αλληλένδετους άξονες (ακρίβεια - στέγη - αντιπολεμικό), οι οποίοι αναδεικνύουν κρίσιμες ρωγμές του ελληνικού καπιταλισμού. Η ιεράρχηση αυτών των αξόνων, δε σημαίνει ότι εγκαταλείπουμε άλλα διακριτά πεδία παρέμβασης, όμως εκτιμούμε ότι η συγκέντρωση δυνάμεων για την ανάδειξη αυτών των ρωγμών εξυπηρετεί καλύτερα σε αυτή τη συγκυρία το πολιτικό μας σχέδιο.

1ος Άξονας: Ακρίβεια

Η ακρίβεια δεν είναι συγκυριακό φαινόμενο, αλλά μόνιμη δομική ληστεία του εισοδήματος της εργατικής τάξης, που αποτυπώνει την αποσύνδεση της οικονομικής μεγέθυνσης από τη λαϊκή ευημερία. Συνδέεται άμεσα με την «αναβάθμιση» του ελληνικού καπιταλισμού: όσο πέφτει το χρέος, τόσο ανεβαίνουν οι τιμές και η αδυναμία κάλυψης βασικών αναγκών. Ο άξονας της ακρίβειας, καθώς συνδέεται με την ικανοποίηση των βασικών μας αναγκών, θέλουμε να αποτελέσει ταυτόχρονα και σημαντικό τροφοδότη επεξεργασιών και αιχμών του μεταβατικού προγράμματος.

Η οργάνωση έχει αναγνωρίσει την ακρίβεια ως προτεραιότητα, δεδομένου και ότι σε όλες τις έρευνες κοινής γνώμης αποτελεί το βασικό πρόβλημα που απασχολεί την κοινωνία. Ταυτόχρονα όμως έχει αναγνωρίσει και την αδυναμία της να παρέμβει διευρυμένα σε αυτό τον άξονα. Το επόμενο διάστημα προτείνουμε να παρέμβουμε στον άξονα αυτό ως εξής:

- Τη διερεύνηση συγκρότησης πανελλαδικής καμπάνιας ενάντια στην ακρίβεια, από κοινού με τις δυνάμεις της ΠΚ, με διακριτό όνομα και στίγμα και ανοιχτό τον τρόπο με τον οποίο θα συγκροτηθεί. Η καμπάνια θα παράγει λόγο και τεκμηρίωση κατά της ακρίβειας και θα οργανώνει δράσεις σε τοπικό (π.χ. αυτομειώσεις σε σουπερμάρκετ) ή κεντρικό επίπεδο (π.χ. μέρα μποϊκοτάζ σε σουπερ μάρκετ, κατά τα πρότυπα άλλων χωρών στα Βαλκάνια).
- Διερεύνηση επίσης αν στην παραπάνω καμπάνια θα ενταχθούν και επεξεργασίες και δράσεις που σχετίζονται με την ενεργειακή φτώχεια, που συμπυκνώνει την αντίφαση της ενεργειακής μετάβασης και θα στοχοποιεί μια ισχυρή μερίδα του κεφαλαίου στην Ελλάδα.
- Τη διεύρυνση των πρακτικών συλλογικής ικανοποίησης των αναγκών μας μέσα από την ενίσχυση των εγχειρημάτων αλληλεγγύης που παρεμβαίνουμε και τη δημιουργία νέων, όπως και την υποστήριξη και σύνδεση με συνεταιριστικές δομές «χωρίς μεσάζοντες», ως απάντηση στην ακρίβεια.
- Την υπερασπίση των δημόσιων αγαθών από ιδιωτικοποιήσεις, υποβάθμιση και αύξηση των τιμών μέσω της συμμετοχής μας σε αντίστοιχες πρωτοβουλίες και συντονισμούς (Πρωτοβουλία για δημόσιο και ασφαλή σιδηρόδρομο, Πρωτοβουλία για το Νερό, Φεστιβάλ για το Νερό και τα Κοινά αγαθά).

2ος Άξονας: Στέγη

Αποτελεί την πιο κραυγαλέα πλευρά της κρίσης κοινωνικής αναπαραγωγής και της διάλυσης των δημόσιων αγαθών. Η βραχυχρόνια μίσθωση, η γιγάντωση της αγοράς real estate, τα κόκκινα δάνεια και οι πλειστηριασμοί έχουν φτιάξει ένα ασφυκτικό πλαίσιο για τη στέγη, χτυπώντας κυρίως τη νέα γενιά και τα λαϊκά στρώματα. Η στέγη είναι ένας άξονας για τον οποίον έχουμε θέσεις και συμμετοχή, όμως απέχουμε από μια συστηματική παρέμβαση με απτά πολιτικά αποτελέσματα. Το επόμενο διάστημα προτείνουμε να παρέμβουμε στον άξονα αυτό ως εξής:

- Οργανική εμπλοκή με την «Ενωτική Πρωτοβουλία κατά των πλειστηριασμών» με στόχο την ενίσχυση της δράσης της για την επίτευξη νικών στην υπεράσπιση της κατοικίας, το πανελλαδικό τής άπλωμα και την επαφή με τον κόσμο που συσπειρώνεται γύρω από αυτή.
- Διερεύνηση για τη δημιουργία Ένωσης Ενοικιαστριών Αττικής, καθώς και σε άλλες πόλεις, στα πρότυπα της Θεσσαλονίκης, εκτιμώντας ότι η υπάρχουσα δομή στην Αθήνα έχει αντικειμενικά πολύ στενό όριο απεύθυνσης. Υπάρχει αναγκαιότητα για τη δημιουργία δομής υποστήριξης σε ενοικιαστές που απειλούνται με έξωση, νομικής υποστήριξης και κινηματικής αντίστασης.
- Αξιοποίηση δημοτικών σχημάτων για την κεντροποίηση του ζητήματος της στέγης σε επίπεδο δήμων με διεκδικήσεις που αφορούν τη βραχυχρόνια μίσθωση, την τουριστικοποίηση των περιοχών και τον εκτοπισμό των κατοίκων λαϊκών περιοχών και γενικότερα πολιτικών που στοχεύουν στην αποεμπορευματοποίηση της κατοικίας. Προωθηση με την μορφή καμπάνιας και όχι μόνο της ανάγκης επανάχρησης των κενών κτιρίων για την δημιουργία κοινωνικής κατοικίας.

3ος Άξονας: Αντιπολεμικό/Αντιιμπεριαλιστικό

Η «γεωστρατηγική αναβάθμιση» της χώρας και η συμμετοχή της στη νέα φάση του ιμπεριαλιστικού ανταγωνισμού (συμφωνία 3+1, εξοπλιστικά των 26 δις, νομοσχέδιο για στρατό) μετατρέπει την Ελλάδα σε στρατηγικό κόμβο του δυτικού ιμπεριαλισμού. Το κόστος αυτής της πολιτικής είναι τεράστιο: γενοκτονίες (Παλαιστίνη), αύξηση των εξοπλισμών, πόλωση και εθνικισμός, πιθανή εμπλοκή της χώρας σε πολεμικές περιπέτειες.

Η οργάνωση έχει σημαντική δράση και επεξεργασίες, ιδίως για το Παλαιστινιακό, και συμμετέχει σε αντιπολεμικές πρωτοβουλίες. Αυτό όμως που απαιτείται είναι συμβάλλουμε στη δημιουργία ενός ευρύτερου κινήματος ειρήνης που δεν θα περιορίζεται στην καταδίκη των πολέμων και της συμμετοχής της Ελλάδας σε αυτούς, αλλά θα αναδεικνύει τη σύνδεση των εξοπλισμών με την ακρίβεια και τις περικοπές, καθώς και τον κίνδυνο άμεσης εμπλοκής που συνδέεται με τις εξορύξεις υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο. Θα απαιτεί ειρήνη, λεφτά για την παιδεία και την υγεία και όχι για εξοπλισμούς, απεμπλοκή από τις στρατιωτικές συμμαχίες και το ΝΑΤΟ, καμία εξόρυξη στις θάλασσες και τέλος θα τείνει χείρα φιλίας στους γειτονικούς λαούς για την ανάπτυξη βαθύτερων σχέσεων και δεσμών.

Όσον αφορά τις υπάρχουσες αντιπολεμικές δομές που σχετίζονται με την αλληλεγγύη στην Παλαιστίνη, συνεχίζουμε να στηρίζουμε τις κεντρικές δράσεις του MtG, ενώ παράλληλα διαβλέπουμε να αποκτήσουμε μια πιο στενή σχέση και οργανική εμπλοκή με το BDS και κυρίως με τις αποκεντρωμένες δράσεις του σε επίπεδο γειτονιάς.